Hjælp til selvhjælp

Erfaringer fra Den A.P. Møllerske Støttefonds sociale initiativ

DEN A.P. MØLLERSKE STØTTEFOND

Det sociale initiativ

Hjælp til selvhjælp

Erfaringer fra Den A.P. Møllerske Støttefonds sociale initiativ

Indhold

Forord 04

1. Livsmestring, uddannelse og arbejde 08

Når hjertet slår i takt med forretningen 10
Et trinbræt og et kærligt skub 16

2. Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge 24

Psykisk sårbare finder en vej 26

3. Udsatte familiers bæredygtighed 32

Hele vejen rundt om hele familien 34
Frivillige og fællesskab skubber familier fremad 40
Ro, ros og rollespil rykker 46

4. Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri 54

Ambassadører bygger broer 56
Fællesskab gør en forskel for fritidsjobbere 60

5. Socialt byggeri med effekt 68

God arkitektur skal give glade elever 70

Fondens fokus inden for området
Socialt udsatte borgere og frivillighed 78

Forord

Erfaringer fra Den A.P. Møllerske Støttefonds sociale initiativ

Den A.P. Møllerske Støttefond har siden sin oprettelse i 1983 støttet indsatser med et socialt formål.

I april 2016 afsatte Fonden 750 mio. kr. til en særlig indsats med fokus på socialt udsatte borgere. Interessen for Det sociale initiativ har været stor, og ved udgangen af 2021 blev de sidste øremærkede midler uddelt. I den anledning ønsker Fonden at præsentere nogle af de støttede projekter, dele erfaringer og gøre status.

En betydelig del af de støttede projekter løber over en årrække endnu, og de senest støttede projekter starter først op i 2022. Initiativet har samtidig været en væsentlig del af grundlaget for den støtte, Fonden har ydet til projekter med et socialt sigte. Erfaringerne vil indgå ved uddelinger til projekter til gavn for socialt udsatte borgere.

Formålet med publikationen er at sætte ord på nogle af de støttede projekter. Publikationen består af ni artikler, hvor ordet gives til nogle af projekternes hovedpersoner og til nogle af de mange ildsjæle, der hver dag arbejder for at forbedre de muligheder, udsatte børn, unge og voksne har for at skabe sig en bedre tilværelse.

Det er en grundlæggende præmis for Fondens arbejde, at gode projekter er projekter, der gror nedefra. Fondens udgangspunkt i forhold til projekter på det sociale område – også inden for Det sociale initiativ – er, at de mennesker og organisationer, der til daglig arbejder med socialt udsatte borgere, er de bedste til at vurdere, hvor der er behov for en forstærket indsats, og hvilken indsats der er behov for. Deres mål, behov og idéer vil altid være den bærende kraft.

Det sociale initiativ

Med Det sociale initiativ har Fonden særligt prioriteret fem fokusområder:

1. Livsmestring, uddannelse og arbejde
2. Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge
3. Udsatte familiers bæredygtighed
4. Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri
5. Socialt byggeri med effekt

Fokusområderne blev fastlagt efter tæt dialog med et stort antal organisationer, kommuner og institutioner, der alle bidrog med forslag, spørgsmål og konstruktiv kritik. Den åbne dialogiske tilgang er bærende for Fondens måde at arbejde på. Det gælder også undervejs i de enkelte projekter, fx når erfaringer taler for at foretage justeringer.

Inden for fokusområderne er længerevarende indsatser og indsatser, hvor der tænkes nyt og stort, blevet prioriteret. Samtidig er der blevet lagt vægt på for-

ankring af vellykkede indsatser, langsigtet bæredygtighed og systematisk opsamling og spredning af viden og erfaringer.

Alle ansøgninger er vurderet op mod en række brede kriterier, og der er ydet støtte til en vifte af forskelligartede projekter.

Fondens fokus inden for området Socialt udsatte borgere og frivillighed

Fonden støtter også i årene fremover indsatser inden for det sociale område bredt og lægger vægt på, at indsatser støtter den enkelte borger gennem hjælp til selvhjælp. Med afsæt i stifters vilje og den A.P. Møllerske virksomhedsånd prioriterer Fonden projekter, der støtter den enkelte, så vedkommende kan leve et selvstændigt liv båret af dygtighed, arbejdsomhed og initiativ.

Fonden har fokus på livsmestring, uddannelse og beskæftigelse for udsatte borgere, samt at bryde negativ social arv hos børn og unge. Der er inden for den ramme et særligt fokus på forebyggende indsatser for borgere på kanten af udsathed, unge der tabes af uddannelsessystemet, samt indsatser der skal fremme frivilligt arbejde.

God læselyst.
A.P. Møller Fonden

Opsamling og spredning af viden og erfaringer

Fonden lægger vægt på, at viden og erfaringer bliver delt – både de gode, de mindre gode og de virkeligt virkningsfulde. Mange projekter under initiativet evalueres af eksterne evaluatorer, og evalueringerne er tilgængelige på Fondens hjemmeside med henblik på at inspirere parter på området.

Overblik

DONATIONER I ALT FORDELT PÅ FOKUSOMRÅDER I PERIODEN 2016-2021

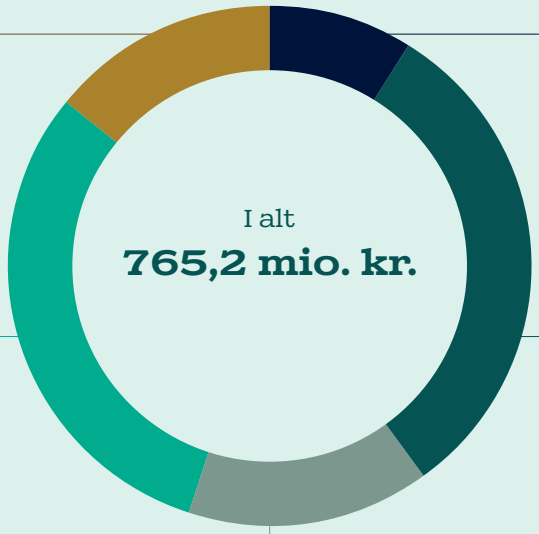

14%
Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri
106,3 mio. kr.

9%
Erhvervsuddannelse eller job for udsatte unge
73,1 mio. kr.

31%
Udsatte familiers bæredygtighed
235,7 mio. kr.

31%
Livsmestring, uddannelse og arbejde
238,6 mio. kr.

15%
Socialt byggeri med effekt
111,5 mio. kr.

1

Livsmestring, uddannelse og arbejde

På vej mod at mestre livet
Omkring en halv million voksne danskere har en hverdag uden arbejde, kolleger og fællesskaber. Mange udsatte voksne har haft dårlige oplevelser i skolen og på arbejdsmarkedet og kan ikke finde fodfæste i livet.

Siden 2016 har Fonden støttet 43 projekter med i alt 238,6 mio. kr. under fokusområdet 'Livsmestring, uddannelse og arbejde'. Fonden har bl.a. støttet ngo'ers arbejde med at skabe job til udsatte voksne og udvikle og afprøve forskellige tværfaglige og beskæftigelsesrettede metoder. Gennem de støttede projekter har udsatte voksne fået erfaringer med arbejdsmarkedet via småjob, studiejob, praktikpladser eller timer på en arbejdsplads, ligesom der er skabt job til psykisk syge.

En betydelig del af de projekter, som Fonden har støttet, kobler håndholdt støtte med fokus på uddannelse eller job. I flere af de støttede projekter er det at få uddannelse og komme i arbejde – og det fællesskab, man her bliver en del af – ikke kun et mål i sig selv. Job og uddannelse er også et middel til at få det bedre. Det er ikke en ny tilgang, men den er svær at få til at virke i praksis.

Når hjertet slår i takt med forretningen

Det kan være mere end svært at komme i gang igen, hvis man er gået i stå. Det gælder også for psykisk syge og aktivitetsparate borgere, der kan komme meget langt fra arbejdsmarkedet. Men mange får det bedre af at komme i job, og virksomhederne er en afgørende faktor. I artiklen præsenteres tre projekter fra henholdsvis Slagelse, Lolland, Guldborgsund og Hedensted Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Livmestring, uddannelse og arbejde'.

PROJEKT

'IPS – individuelt planlagt job og uddannelse med støtte'

Projekt 'IPS – individuelt planlagt job og uddannelse med støtte' tilbyder unge og voksne med svære psykiatriske diagnoser en sammenhængende indsats med efterværn, der integrerer den psykiatriske behandling med uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen. Indsatsen bygger på tanken om, at beskæftigelse kan være både mål og middel. Men der skal også mere til. Chefkonsulent i Slagelse Kommune Johannes Patursson forklarer, hvorfor projektet lykkes med at få borgerne i job. "Jeg vil godt beskrive IPS som en samarbejdsmodel. Man integrerer jobskabelsen og den psykiatriske behandling i én. Det gør noget godt for rigtig mange mennesker."

Mange psykisk syge vælger at takke ja til tilbuddet om at være med i et IPS-forløb. 33-årige Line Lehmkuhl Persson, der har en bipolar lidelse, har været i praktik i en tøjbutik i Slagelse, mens hun også fik behandling. Hun oplever, at hun bliver mødt med rummelighed, tålmodighed og forståelse, som hun siger, og at hendes egne drømme tæller. Der er tid og åbne spørgsmål. "Min IPS-konsulent har ikke haft travlt med noget. Han har ikke presset mig, og vi har talt meget sammen, og han har også været hjemme hos mig. Han lytter meget til, hvad der motiverer mig", fortæller Line Lehmkuhl Persson og peger på, at IPS-konsulenten også har besøgt hende på arbejdet og talt med hendes chef. "Jeg er ikke bare et nummer og skal ikke bare følge en eller anden kasse." To dage om ugen var hun i butikken, tre timer ad gangen, og det passede hende godt. Imidlertid blev det for overvældende i længden, og lige nu venter og håber hun på nye åbninger. Også her holder hendes IPS-konsulent hånden frem. "Vi snakker løbende om mine drømme og idéer", lyder det, "så jeg ikke falder i et hul og mister modet."

KORT OM

Projekt IPS – individuelt planlagt job og uddannelse med støtte

- Unge og voksne med svære psykiatriske diagnoser blev tilbudt en sammenhængende indsats med efterværn, der integrerer den psykiatriske behandling med uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen.
- Projektet blev gennemført i perioden 2017-2020 af henholdsvis Slagelse, Kalundborg og Holbæk Kommune i samarbejde med Psykiatrien Vest.
- I alt har 170 borgere været indskrevet i projektet, og ved projektets afslutning i juni 2020 var 61 % af dem kommet i ordinære jobs eller i uddannelse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 1,5 mio. kr. til projektet, der er evalueret af Professionshøjskolen Absalon.

Line Lehmkuhl Perssons IPS-konsulent, Leif Jensen, lægger da også stor vægt på den personlige tilgang. ”Det at have troen på de udsatte er det særlige ved dette projekt. Og når vi tror på dem, vokser de”, fortæller han. Som IPS-konsulent arbejder han som mentor og vejleder for borgere som Line, mens han også bygger bro til virksomheder og psykiatrien. Han er blandt andet med til behandlingsmøder i psykiatrien og arbejder med lokale virksomheder om at matche den rette borger til det rette job. Som altså Line, der selv fandt sin praktikplads, og hvor han bakker op og støtter begge veje. Det er hendes håb og drømme, der er i centrum, og forløbet afsluttes først, når hun er klar. ”Det er en fuldstændig venden på hovedet. Nu er det borgeren, der bestemmer”, pointerer Johannes Patursson tilfreds.

Praktik er i øvrigt ikke en del af den oprindelige metode fra USA, men bliver herhjemme ofte brugt som et skridt på vejen mod et fast job. Lines praktik er et eksempel på, hvordan IPS ofte tilpasses en dansk virkelighed – og derfor også varierer lidt fra kommune til kommune.

Både syg og rask – og på arbejde

Samarbejdet med virksomhederne er alfa og omega for projektets succes. Mange arbejdsgivere har da også taget vel imod den evidensbaserede metode i forvisningen om, at IPS-vejlederen står parat, hvis der opstår problemer. ”Der er kontakt til os hele tiden”, fortæller Leif Jensen. ”De tør godt være med, fordi vi bakker op.”

Og Johannes Patursson supplerer: ”For virksomhederne giver det rigtig god mening, at man ikke forsøger at skubbe noget socialt ind. Men man skal have et fælles sprog, den samme metode og samme mål: At borgeren kommer tilbage og får et normalt liv.” Samtidig må alle også acceptere, at ikke alle dage er lige gode. ”Vi har en idé om, at sygdom er noget, vi kurerer. Enten er man syg, eller man er rask. Men med psykisk sygdom er det mere frem og tilbage (...) Man er måske både syg og rask – hele tiden – når man er psykisk syg.”

I Slagelse Kommune var der i starten af projektet usikkerhed på, om metoden virkede. Gennembruddet kom, da de gode resultater begyndte at vise sig. Hvis vi samarbejder på tværs og med udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker, håb og drømme, så skaber vi bedre resultater og dermed også værdi for dem og samfundet”, pointerer chefkonsulenten.

Gevinst i helhedsindsatser

Businesscasen i IPS-regi viser, at den koordinerede indsats også har en samfundsøkonomisk gevinst. Eller, med Johannes Paturssons ord, så sparer man penge, når folk kommer i arbejde. Projektets resultater understøtter da også konklusionerne i VIVE’s forskningsprojekt ’Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet fra 2016-2017’, som Den A.P. Møllerske Støttefond har støttet. Her blev det klart, at et helhedsorienteret fokus i de beskæftigelsesrettede og sociale indsatser ofte betyder, at man kan undgå flere dyre ydelser.

”Jeg vil godt beskrive IPS som en samarbejdsmodel. Man integrerer jobskabelsen og den psykiatriske behandling i én. Det gør noget godt for rigtig mange mennesker.”

JOHANNES PATURSSON, CHEFKONSULENT I SLAGELSE KOMMUNE

PROJEKT

’Rekruttering fra kanten’

Længere mod syd, på Lolland-Falster, står investeringstanken og det at se virksomheder som en del af løsningen også centralt i projekt ’Rekruttering fra kanten’. I henholdsvis Lolland og Guldborgsund Kommune forventer man en voksende mangel på arbejdskraft. De unge flytter, de ældre bliver gamle, og flere store projekter banker på, ikke mindst Femernforbindelsen – Danmarkshistoriens største anlægsprojekt.

850 udsatte borgere skal i job, uddannelse eller praktik, og 400 virksomheder er med i projektet, der blev skudt i gang i 2018. Også her er metoden ny, for virksomhederne skal tage teten. ”Hele tænkningen bag det her projekt er, at det skal være virksomhedsdrevet”, fortæller overordnet leder af projektet Trine Thomsen, der er seniorkonsulent hos Cabi – et landsdækkende non-profit videnshus, som arbejder målrettet for et socialt ansvarligt arbejdsmarked, hvor mennesker og virksomheder lykkes.

Og det er en proces. ”Førstedelen af projektperioden har været at få skabt organiseringen og strukturen. Hvordan er det, at vi i et lokalsamfund får fælles take på denne her opgave omkring det at få virksomhederne til at rekruttere endnu flere borgere fra kanten af arbejdsmarkedet? Der har været noget med at finde tempo og fælles forståelse”, fortæller Trine Thomsen.

Virksomhederne har været vant til at have borgere i praktik. ”Det nye er, at de skal se borgeren som en, der bliver i virksomheden og er en potentiel kommende medarbejder.” Det kræver noget af alle parter, når virksomhederne skal kunne se, at de har opgaver, som målgruppen kan løse. De skal også kunne se, at de har brug for arbejdskraften. ”Ellers ender de i en situation, hvor de ikke kan vækste, fordi de mangler arbejdskraft”, forklarer Trine Thomsen.

KORT OM

Rekruttering fra kanten

- I perioden 2018-2021 blev der udviklet og genemført en ny beskæftigelsesindsats, hvor mindst 550 udsatte borgere blev hjulpet i arbejde og 300 borgere hjulpet i uddannelse eller praktik. Mindst 400 virksomheder deltog.
- Projektet er et partnerskab mellem videns- og netværkshuset Cabi, analysevirksomheden LG Insight, erhvervsorganisationen Business Lolland-Falster, Erhvervspark Lolland, Fagforeningen 3F samt henholdsvis Gulborgsund og Lolland Kommune.
- I februar 2021 var 24 % ud af 882 borgere kommet i job eller uddannelse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 21,1 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE.

Fra stillinger til opgaver

Det kan være svært at se udsatte borgere som attraktive og blivende medarbejdere. For mange virksomheder er det en helt ny måde at tænke rekruttering på. De får da også hjælp til at finde de opgaver, som en udsat borger – med den rette oplæring og støtte – kan løse på tværs af stillinger. Det er de lidt simplere opgaver, småjobs og begynderjobs, og det er fx rengøring og lagerarbejde. Fordelen er blandt andet at virksomhedens faglærte medarbejdere får mere tid til deres vigtigste opgaver. Det er godt for virksomheden, og det er godt for borgeren, der bliver del af et arbejdsfællesskab og får lidt mere selvtillid.

”Stort set alle udsatte borgere starter med et selvværd, der er lig nul”, fortæller HR-chef hos Lalandia, Pia Danielsen. Lalandia er ambassadørvirksomhed i projektet og har i rigtig mange år arbejdet med målgruppen, fordi de hele tiden har brug for arbejdskraft. Bare i rengøringsafdelingen er der op mod 80 medarbejdere ansat. ”Det der med at føle, at man er en del af noget, og at man kan være med til at gøre en forskel, det betyder rigtig meget for dem”, fortæller hun. ”Men man må ikke sætte for store krav. Det er bittesmå opgaver, som de skal gøre igen og igen og igen, for så får de følelsen af, at nu var det en succes, nu mestrer jeg denne her

opgave, og så kan jeg gå videre til noget andet." I Lalandia kan det være at gøre rent i et 3-personers hus. Først når man mestrer det, kan man gøre rent i et 6-personers hus.

"Rigtig mange af de udsatte borgere har allerede, når de starter, en idé om, at jamen, det her bliver også en fiasko", forklarer HR-chefen, der ikke lægger skjul på, at det er svært, og at det stiller store krav til især lederne af rengøringsafdelingen, hvor langt de fleste udsatte borgere ellers passer rigtig fint ind. Det er afgørende, at lederne har tålmodighed, indfølingsevne og er socialt engageret, mener hun. "Hvis man ikke har nogle ledere, der brænder for at få de her mennesker gjort gode, og som har virkelig, virkelig, virkelig meget tålmodighed, så bliver de ikke gode. Det er et must."

Alle har noget at bidrage med

For mange af de udsatte borgere er det en overvindelse overhovedet at møde op i Lalandia. Men bliver de gode til at gøre rent, og møder de stabilt ind, så kan der være et job til dem efter projektets 13-ugers praktikperiode. De faste medarbejdere får også noget ud af at arbejde sammen med de nye kolleger, selvom de også godt kan synes, der er mange, de skal tage sig af og lære op, fortæller Pia Danielsen. "Det giver dem alligevel også en stolthed og en følelse af, at hvis vi griber det her rigtigt an, så er vi med til at ændre en fremtid for et menneske, og vi får en god kollega ud af det." Dem, der er flest Lalandia-krummer i, ender også tit med at være både mere stabile og blive længere i jobbet end unge studerende, der bare vil tjene nogle penge i sommerferien.

Netop medarbejdernes forskellighed oplever Pia Danielsen som et plus på arbejdspladsen. "Alle behøver ikke være ens, og det tror jeg egentlig gør noget godt for sammenholdet og for, hvordan man ser på hinanden – og på gæsterne, som jo heller ikke er ens", siger hun.

Som led i indsatsen får virksomhederne undervisning i blandet andet forretningsmodeller, indslusningsmetoder og fordelene ved et rummeligt og mangfoldigt arbejdsmarked. De får også tilbud om at være med i netværksmøder on- og offline. En del virksomheder har ikke taget imod tilbuddet, men Lalandias Pia Danielsen er glad for at have deltaget. "Både fordi der har været nogle rigtig gode oplægsholdere, som jeg har lært noget af, men også fordi man snakker med de andre virksomheder og hører, hvad de har af rekrutteringsudfordringer, og hvad de gør med praktikanter."

Lige nu er fokus netop på, hvordan virksomhederne kan dele viden og bruge hinanden, lyder det fra Trine Thomsen. Det er en fælles udfordring, og projektet er ikke helt i mål. Midtvejsevalueringen viser blandet andet, at virksomhederne meget gerne skal endnu tættere på. Men projektet binder lokalsamfundet sammen på tværs. "Der er bare noget i, hvad et lokalsamfund kan, når de går sammen. Og vækst og god forretning går hånd i hånd. Det at ansætte folk fra kanten er med til at give en god forretning. Din virksomhed kan brande sig selv og vise, at man tager et socialt ansvar. Det er der mange, der lægger mærke til."

> "Hvis man ikke har nogle ledere, der brænder for at få de her mennesker gjort gode, og som har virkelig, virkelig, virkelig meget tålmodighed, så bliver de ikke gode. Det er et must."
>
> PIA DANIELSEN, HR-CHEF HOS LALANDIA

PROJEKT

'LMI – LønMotiverende Indsats'

I Hedensted Kommune arbejder man med nogle af de samme tilgange som i Lolland og Guldborgsund. Siden 2019 har kommunen arbejdet med det 2-årige projekt 'LMI – LønMotiverende Indsats', hvor man sammen med en lang række lokale virksomheder afprøver, om løntilskud kan få udsatte unge under 30 år til at blive i et job, de selv har været med til at pege på. Tanken er, at kolleger, ansvar og succesoplevelser samt ikke mindst rigtig løn og reelle arbejdsopgaver motiverer. Også fordi de unge har oplevet det ene nederlag efter det andet. "Det er afgørende, at de unge pludselig oplever at bidrage, og at deres indsats har en værdi for virksomheden. Nogle unge oplever måske for første gang i deres liv succes – og de får ovenikøbet løn for det", fortæller udviklingskonsulent Anne Kristiane Frost.

Omvendt får virksomhederne hjælp til at rumme de unge og forstå, hvordan vedkommende kan være en gevinst for virksomheden. Målet er, at 90 % af de unge fastansættes i virksomheden efter deres forløb.

KORT OM

LMI – LønMotiverende Indsats

- Hedensted Kommune afprøvede i perioden 2019-2021 en beskæftigelsesindsats for 30 udsatte unge gennem gradueret løntilskud, støtte og jobgaranti efter otte måneders forløb samt efterværn.
- Målet var, at 90 % af de unge blev fastansat i virksomheden enten på fuld- eller deltid efter forløbet.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 3,1 mio. kr. til projektet, der evalueres af LG Insight.

”En stærk relation til kontaktpersonen, et godt fællesskab og en urokkelig tro på, at der er plads til alle – det gør en forskel. Vi tror på, at det er det, der rykker dem.”

MIKKEL LUND, PROJEKTLEDER, PROJEKT PLUS

Et trinbræt og et kærligt skub

Sygdom, stress og sociale udfordringer kan slå de fleste af banen. Men i de støttede projekter er det blevet tydeligt, at det for mange er muligt at finde en vej tilbage – til gavn for de voksne, men også for deres børn. I artiklen præsenteres tre projekter fra henholdsvis Aarhus, Ringkøbing-Skjern og Næstved Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Livmestring, uddannelse og arbejde'.

PROJEKT

'Vi tror på dig'

Den sociale forening Fundamentet har adresse i det sydlige Aarhus i en af Frichsparkens karakteristiske okkergule bygninger. Her, i byens største erhvervspark, har foreningen skabt et hus – og et hjem – for sårbare unge. Og foreningen tager det med 'hjem' alvorligt. I Fundamentet insisterer de på at være en familie, på trods af forskelle og sårbarheder, og derfor er der også aflagte møbler, grønne planter og gyldne lysestager i det farverige hus.

"Her er struktureret kaos", lyder det fra tidligere leder af foreningen Jan Houborg Andersen, der ser den hjemlige stemning som et unikt udgangspunkt for at skabe både tilknytning og forandring. "Har du brug for, at vi hjælper dig med at flytte, så gør vi det. Har du brug for, at vi holder jul sammen, så gør vi det. Vi fungerer som en ressourcestærk familie, hvor man bakker op om hinanden." De unge skal have mod på livet og komme tættere på uddannelse eller job. Samtidig vil Fundamentet opsamle praktisk viden om, hvordan man bedst bruger frivilligt socialt arbejde til at hjælpe udsatte unge.

Foreningen har gode resultater med den individuelle tilgang i det 3-årige projekt 'Vi tror på dig', og projektet har modtaget flere priser, blandet andet Kronprinsparrets Stjernedryspris i 2018. Kernen i 'Vi tror på dig' er princippet om en fast tilknyttet kontaktperson, en mentor, som lytter, støtter og hjælper den unge med at mestre livet. "Tryghed er en meget vigtig faktor. Når mennesker er trygge, så kan de noget", understreger Jan Houborg Andersen.

"Jeg har fået mere styr på mit liv. Det har givet mig mere overskud, og jeg er kommet ud af det dårlige miljø, jeg var kommet i", lyder det fra en deltager i den afsluttende evaluering. Næsten 2/3 af 193 deltagere er da også kommet i arbejde, praktik eller uddannelse, mens de har været i projektet.

KORT OM

Vi tror på dig

- Foreningen Fundamentet er et værested for udsatte unge i Aarhus. Projekt 'Vi tror på dig' hjælper udsatte unge tættere på et selvstændigt liv. 193 unge deltog i indsatsen i perioden 2016-2018.
- En intern opsamling viste blandet andet, at 45 % af de unge kom i job eller uddannelse, 17 % i virksomhedspraktik, og 70 % oplevede en forbedring af deres mentale tilstand.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 1,3 mio. kr. til projektet.

Andre projekter inden for fokusområdet 'Livsmestring, uddannelse og arbejde'

Udvikling af HF-uddannelse til unge med angst
- Udvikling af HF-uddannelse til unge med angst. Projektet gennemføres af foreningen Fundamentet i partnerskab med HF & VUC i Aarhus.
- Unge med angst tilbydes særligt tilrettelagt undervisningsforløb med psykosocial støtte. Indsatsen gennemføres i perioden 2020-2023.
- Målet er, at 75 % af projektets 72 unge bliver mere robuste og gennemfører en ungdomsuddannelse. Et år efter dimission skal 80 % være i videre uddannelse eller job.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 8,4 mio. kr. til projektet.

Empower4U – fra udsat anbragt til egen tilværelse
- Anbragte og tidligere anbragte unge blev tilbudt et nyt efterværnstilbud med fokus på både dannelse, uddannelse og arbejdsliv. Indsatsen blev gennemført i 2019-2020.
- Børnehjælpsdagen har udviklet efterværnsindsatsen, der består af et 1-årigt dannelsesforløb, 'Empower4U', og en overbygning, 'Drømmejob'.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 3,1 mio. kr. til projektet 'Empower4U, som er evalueret af Aarhus Universitet. I 2020 blev der givet yderligere 1 mio. kr. til at færdigudvikle og systematisere indsatsen 'Drømmejob'.

Ansvar for eget liv
- Vordingborg Kommune tilbød i perioden 2017-2019 en særlig empowerment-indsats til 260 udsatte voksne med gennemsnitlig fem år på kontanthjælp.
- Andelen af borgere, der kom i ordinært job, steg ikke mere end i projektets kontrolgruppe, men 200 % flere kom i flexjob. Ud af de 260 borgere, der var omfattet af indsatsen kom 30 % i fleksjob, timeansættelse, fuldtidsjob eller uddannelse. Et år efter projektafslutningen var det 21 %.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 10,5 mio. kr. til projektet, der er evalueret af MPloy og Syddansk Universitet.

'Trædesten'
- 360 langtidsledige voksne tilbydes en tværfaglig indsats i socialøkonomiske virksomheder, som forberedelse til virksomhedspraktik og/eller ansættelse på det ordinære arbejdsmarked med mentorstøtte og efterværn.
- Projektet gennemføres af den socialøkonomiske virksomhed Settlementet på Vesterbro i samarbejde med Københavns Kommune i perioden 2017-2022.
- Målet er blandet andet, at 30 % skal i ordinært job, og 40 % skal i delvist støttet beskæftigelse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 25,7 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE.

Center for Udvikling af Borgerinddragende Beskæftigelsesindsatser (CUBB)
- CUBB er et udviklingssamarbejde mellem Aalborg Universitet og henholdsvis Vesthimmerland, Holstebro, Herning og Silkeborg Kommune med det formål at omstille den offentlige beskæftigelsesindsats mod en mere borgerinddragende indsats. Projektet gennemføres i perioden 2020-2023.
- Ambitionen med CUBB er, at de omlagte beskæftigelsesindsatser fører til forbedrede beskæftigelseseffekter på kort og mellemlang sigt for målgruppen af aktivitetsparate ydelsesmodtagere i de fire kommuner. Projektet omfatter samtlige aktivitetsparate ledige i de fire kommuner, anslået 3100 borgere.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 9,5 mio. kr. til projektet.

PROJEKT
'Projekt PLUS'

Kevin Fraser havde lederjob og kone og barn derhjemme. Men for tre år siden blev hans afdeling outsourcet. Som konsekvens heraf fik han et nyt job, der var helt forkert for ham, og han endte med at gå ned med stress. Ovenikøbet var netværket langt væk, for det havde været nødvendigt at pendle en del timer til og fra job, siden familien var flyttet til Ringkøbing-Skjern Kommune. Han meldte sig til kommunens 'Projekt PLUS', der er sat i verden for at tilbyde mænd med stress, angst eller depression et fællesskab. Et trinbræt tilbage i job eller uddannelse.

'Projekt PLUS' blev en vej tilbage i job. "Det fik mig hurtigere ud på den anden side. Det var mit ståsted", fortæller han. Overskriften for projektet er fællesskab, ærlighed og tillid, og formålet er at gøre mændene bedre til at tackle deres psykiske og fysiske udfordringer, der udover stress og depression også kan være misbrug, ADHD, diabetes og angst. I det halve år, Kevin var med, fik han tilbud om samtaler med en psykolog, træning med fysioterapeut, kulturelle oplevelser og bevægelse, ro og fordybelse i naturen. Derude, hvor der er hav, plads og åbne vidder i kilometervis, kørte han MTB og talte med andre, der også havde brug for flere plusser på kontoen.

Men altså kun mænd. Og det ser han som en klar fordel. "Det er nemmere at åbne op for andre mænd end for kvinder." Indsatsen tager netop højde for, at mange mænd gerne vil mødes til aktiviteter som cykling, hockey og fodbold, mens de også mødes til mindfulness i skoven og besøger lokale attraktioner.

Kevin og hans holdkammerater kunne frit vælge aktiviteter til eller fra, ligesom de også selv var med til at bestemme, hvad de skulle lave, når de mødtes mindst en gang om ugen. Og sådan skal det være, fortæller

projektleder Mikkel Lund, der har været med fra start i 2017. ”Der er ikke noget krav om, at man skal deltage. Mange er rigtig udfordret og har behov for tid og ro. Vi bryder med det med, at man skal aktiveres i 37 timer for at lykkes.” I stedet arbejder han og hans hold med frivillighed, fællesskab og motivation.

”En stærk relation til kontaktpersonen, et godt fællesskab og en urokkelig tro på, at der er plads til alle – det gør en forskel. Vi tror på, at det er det, der rykker dem. Vi bliver nødt til at være fleksible i vores opgaveløsninger. Vi skal skabe en ramme med en fast struktur og nogle løsninger, vi tror på, og samtidig skal vi levne plads til de individuelle løsninger. Vi vil ikke mase folk ned i noget, som de ikke kan se er en god vej at gå. Det er ikke en god løsning.”

Den gode løsning er den, hvor den enkelte er med til at forme indsatsen og mødes i øjenhøjde af en fast kontaktperson, der lytter. ”Hvad vil du gerne arbejde med?” er et af de første spørgsmål, nye deltagere får, og som skal hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet. ”De får en oplevelse af, at det at have en psykisk sygdom er ok. De er ikke alene. De kan godt bidrage. Der er en masse skam og tabu omkring det, og det prøver vi på at nedbryde”, forklarer projektlederen.

Skovens dybe stille ro

En af aktiviteterne i ’Projekt PLUS’ er mindful walking i skoven. Men stilhed kan også være svær at kapere, og Kevin Fraser var først mere til fysisk træning. ”Jeg havde ikke helt indset, hvordan det hang sammen”, fortæller han. Men den stilhed og eftertænksomhed, der satte ind, hjalp ham med at komme på ret køl igen. Han har siden været med til at starte efterværnet ’Mandeklubben Vest’, som han nu er daglig leder af. Klubben er et åbent forum for alle mænd i Ringkøbing-Skjern Kommune, der har brug for at finde et uforpligtende fællesskab.

KORT OM

Projekt PLUS

- Ringkøbing-Skjern Kommune tilbød i perioden 2017-2021 en kombineret social-, sundheds- og beskæftigelsesindsats med efterværn til 105 mænd med angst og depression i alderen 18-60 år.
- En intern statusmåling fra 2021 viste, at 49 % enten var fastholdt i job eller var kommet i job efter projektet.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 5,2 mio. kr. til projektet, der er evalueret af Rambøll.

PROJEKT

’Fremskudt forebyggende indsats’

Tid og ro er også afgørende i Næstved Kommunes projekt ’Fremskudt forebyggende indsats’. Minimum hver 14. dag mødes kontanthjælpsmodtagere, der har psykiske udfordringer, med en fast ressourcekonsulent for at blive mere robuste og komme tættere på job eller uddannelse. Indsatsen sætter ind, før de når at blive så udsatte, at de skal behandles i psykiatrien.

”Arbejdsmarkedet presser borgeren. Så hensigten i det her var at give tid til borgerens egen udvikling (...) så man er med som menneske”, forklarer projektleder Ann Tenis om baggrunden for indsatsen, der startede i 2017. Rygraden er et team af fire faste ressourcekonsulenter, og det team er helt bevidst sat sammen, så der er forskellige faglige tilgange til arbejdet. ”Lysten og motivationen, det er noget, vi arbejder med, og det skal komme fra borgeren selv, sådan så det rækker længere ud i deres livforløb.” I projektet er der derfor ro til, at borgeren kan arbejde med sig selv og sine vanskeligheder og med støtte fra ressourcekonsulenterne kan sikre de små successer.

En af de fire ressourcekonsulenter er Nadia Nørlev Tobiesen, som er psykomotorisk terapeut og har en kandidat i psykologi og sundhedsfremme. Hun beskriver sig selv som bindeled mellem borger og kommune, hvor hun holder kontakten med jobkonsulent og virksomhed. Når hun mødes med ca. 25 borgere, en ad gangen eller i grupper, går de måske en tur, laver øvelser eller taler sammen over en kop kaffe. Og hun lytter, stiller spørgsmål og hjælper borgeren med selv at komme med svarene. Stille og roligt, og altid på den udsattes præmisser. ”Mange har det rigtig svært”, fortæller hun. ”Flere døjer med psykiske diagnoser, fra stress til skizofreni.” Til gengæld synes hun også, at mange rykker sig rigtig meget.

KORT OM

Fremskudt forebyggende indsats

- Næstved Kommune tilbød i perioden 2017-2021 en forebyggende indsats til 135 kontanthjælpsmodtagere, der ikke tidligere var en del af målgruppen for et kommunalt tværforvaltningsmæssigt samarbejde.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 9,4 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE.

”Vi tog udgangspunkt i den unges styrker og tilrettelagde et forløb ud fra det.”

BRUNO BARCELLI, CHEFKONSULENT HOS REGION SJÆLLAND

SAMSUNG

Bevillinger

ADHD-foreningen **4,6 mio. kr.**
(i) en klasse for sig – unge med ADHD, ASF og lignende vanskeligheder får adgang til ungdomsuddannelse

Børnehjælpsdagen **3,1 mio. kr.**
Gennemførelse af projekt 'EMPOWER4U'

Code of Care **5,8 mio. kr.**
Care for Young. Koblingspunkt mellem udfordrede unge, uddannelse og erhvervsliv

CUBB **9,5 mio. kr.**
Oprettelse af Center for Borgerinddragende Beskæftigelsesindsatser

D/S/I Kofoeds Skole **19 mio. kr.**
Renovering af hovedskolen og etablering af socialøkonomiske butikker

Den selvejende institution Cabi og partnere **21,1 mio. kr.**
Udvikling og gennemførelse af projekt 'Rekruttering fra kanten'

Elleslettegård **1,9 mio. kr.**
Operation Madglæde

FGU Sydøstjylland **3,5 mio. kr.**
Udvikling af praksisnær FGU-forløb rettet mod overgang til job/læreplads

FGU Aarhus **2,3 mio. kr.**
Projekt INSUM – fastholdelse af unge med anden etnisk baggrund i FGU-forløb

Fonden Vimby **1,9 mio. kr.**
- Afholdelse af konferencen 'Inklusion i virkeligheden' 0,1 mio. kr.
- Opskalering af socialøkonomiske virksomheder i Vimby 1,8 mio. kr.

Foreningen Børnehjælpsdagen **1 mio. kr.**
Projekt 'Empower4U og DRØMMEJOB – fra udsat anbragt til egen tilværelse – fase 3'

Foreningen Fundamentet **1,3 mio. kr.**
Gennemførelse af det 3-årige projekt 'Vi tror på dig' for udsatte unge

Foreningen Nydansker **0,7 mio. kr.**
'Studiejob for flygtninge'

Foreningen socialøkonomisk Knifholt **0,3 mio. kr.**
Etablering af den socialøkonomiske virksomhed KNIFHOLT Naturbrug

Frederikshavn Kommune **4,6 mio. kr.**
'PLATFORM – Springbræt til uddannelse og job'

Frit Oplysningsforbund Aarhus **3,9 mio. kr.**
Etablering af den socialøkonomiske virksomhed Skejby Rangers

Fundamentet i Aarhus **8,4 mio. kr.**
Udvikling af HF-uddannelse til unge med angst

HackYourFuture **3,8 mio. kr.**
Opstart af HackYourFuture i Danmark

Indvandrer Kvindecentret **1,3 mio. kr.**
Gennemførelse af projekt 'To trin til beskæftigelse'

Jobcenter Hedensted **3,1 mio. kr.**
Gennemførelse af projekt 'LønMotiverende Indsats'

Kaffe Karma **6,3 mio. kr.**
Projektet 'Kaffe Karma – socialt udsattes vej til småjob på det rummelige arbejdsmarked'

Kolding Kommune **10 mio. kr.**
Renovering af Låsbyhøj til etablering af et fælles 'mentalt sundhedshus'

Komiteen for Sundhedsoplysning 19,6 mio. kr.
Projekt 'Lær at Tackle – 'Godt Igennem Uddannelse' og 'Tag Styring over din Hverdag'

KORA 0,9 mio. kr.
Kortlægning af barrierer og indsatser for udsatte unge og voksne

Københavns Professionshøjskole S/I 2,7 mio. kr.
Overgange mellem FGU og erhvervsuddannelse

Landsforeningen SIND Erhverv 5,2 mio. kr.
Gennemførelse af projektet 'Rampen til det gode arbejdsliv'

Nationalt Forskningscenter for Velfærd 3,8 mio. kr.
Samfundsøkonomisk analyse af helhedsindsatser for socialt udsatte

Norddjurs Kommune 3,4 mio. kr.
På forkant med fravær – En tidlig og helhedsorienteret fraværsindsats i Norddjurs

Næstved Kommune 9,4 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Fremskudt forebyggende indsats'

Opholdsstedet Fyret 0,7 mio. kr.
Opholdsstedet Fyret – Et unikt tilbud til børn, unge og voksne med en autismeprofil

Projekt Furesø Skatepark 0,3 mio. kr.
Furesø Skatepark – Danmarks smukkeste mekka for gadeidræt

Psykiatrien Region Sjælland 4,5 mio. kr.
Gennemførelse af projektet 'IPS Region Sjælland'

Psykiatrien Region Syddanmark 2,4 mio. kr.
Tværsektorielt samarbejde om øget arbejdsmarkedstilknytning for mennesker med psykiatrisk sygdom

Region Midtjylland, Klinisk Socialmedicin 7,4 mio. kr.
Projekt 'IBBU – Integreret Behandlings- og Uddannelses- /Beskæftigelsesindsats for Unge med Depression, Angst og Stress'

Region Nordjylland 6,1 mio. kr.
Tværsektoriel og integreret behandlings-/uddannelses-/jobindsats for unge med psykiske lidelser

Ringkjøbing-Skjern Kommune 5,2 mio. kr.
Gennemførelse af 'Projekt PLUS' for mænd med angst og depression

Roskilde Kommune 6,8 mio. kr.
Etablering af beboelige og miljøgodkendte containere til lærings-, arbejds- og værkstedsfællesskab

Settlementet på Vesterbro 25,7 mio. kr.
Gennemførelse af projektet 'Effektiv kompetenceopbygning, socialøkonomiske trædesten og trygge overgange'

Skonnerten ZAR 2,5 mio. kr.
Skoleskibet ZAR

Slagelse Kommune IPS Vestsjælland 1,5 mio. kr.
Projekt 'IPS – individuelt planlagt job og uddannelse med støtte'

Vordingborg Kommune 10,5 mio. kr.
Projekt 'Ansvar for eget liv' samt 'Plads til alle der vil'

Aarhus Kommune 2,8 mio. kr.
Vikingedalen – Sunde og udviklende udearealer for udsatte børn og voksne

2

Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge

Alt for mange unge går ind i voksenlivet uden en uddannelse eller et job. Men for mange af dem er der alternative veje og løsninger. Under fokusområdet 'Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge' har Fonden støttet 17 projekter med i alt 73,1 mio. kr.

Projekterne er forskellige i omfang og ambitioner, men de har alle til formål at hjælpe udsatte unge i uddannelse eller job, så de kan stå på egne ben. Blandt projekterne er en forældrekampagne for flere faglærte samt udvikling af metoder og indsatser til at støtte unge i overgangen til deres ungdomsuddannelse.

At have et arbejde kan være en genvej til at få en uddannelse, og derfor har mange virksomheder også været med i projekterne. De første resultater er gode – selv i en corona-tid, hvor mange af de unges arbejdspladser blev lukket ned.

Resultaterne peger på, at det nytter at udvikle metoder, forløb og indsatser til udsatte unge, hvor det at have et arbejde er både mål og middel. Det nytter også med helhedsorienterede og håndholdte indsatser, hvor man arbejder med den enkeltes styrker, ønsker og behov, og det nytter at arbejde på tværs af civilsamfund, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser.

”Vi fungerer som en ressource-stærk familie, hvor man bakker op om hinanden.”

JAN HOUBORG ANDERSEN, LEDER, FUNDAMENTET

Psykisk sårbare finder en vej

Gruppebaserede selvhjælpsforløb, intensiv mentorstøtte og en særlig HF-uddannelse er nogle af de muligheder, udsatte unge kan gribe, når livet brænder på. Det hjælper dem med at tackle hverdagen og blive på skolebænken. I artiklen præsenteres to projekter fra blandt andet Region Sjælland, som har fået støtte under fokusområdet 'Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge'.

PROJEKT

'Fra frafald til fastholdelse' ('FAST')

Hos Region Sjælland er man optaget af at skabe skræddersyede indsatser. De oplevede, at hver tredje elev på erhvervsuddannelserne droppede ud af grundforløbet, og derfor udviklede de i 2017 projektet 'Fra frafald til fastholdelse' ('FAST'). Indsatsen kørte på de tre erhvervsskoler Roskilde Tekniske Skole, ZBC og EUC Sjælland.

En nyudviklet app var en del af indsatsen. Hver fredag eftermiddag, som afslutning på ugen, svarede de unge på spørgsmål om deres trivsel i appen, fortæller Bruno Barcelli, chefkonsulent i Region Sjælland.

Var en elev frafaldstruet, gik elev og skole sammen om at lave en udviklingsplan. Og tilgangen var ny. "Vi tog udgangspunkt i den unges styrker og tilrettelagde et forløb ud fra det. Vi lavede nogle udviklingsplaner, som var super strukturerede, men som blev udbygget individuelt."

'FAST' er nu afsluttet, og erhvervsskolerne bruger ikke længere appen. Skolerne oplevede, at den ikke virkede helt efter hensigten rent teknisk, og det trættede eleverne at skulle besvare de samme spørgsmål igen og igen. Annette Farnov, der er kursuschef på ZBC, er heller ikke særlig lun på appen. "Den kom desværre aldrig til at virke." Til gengæld virkede det, at der med 'FAST' blev sat ekstra ressourcer af til en ekstra indsats, der fik flere unge til at blive på skolebænken.

I stedet for at bruge appen brugte ZBC storytelling, hvor eleverne fortæller deres historie, som man lytter og spørger ind

KORT OM

Fra frafald til fastholdelse i erhvervsuddannelserne ('FAST')

- Projektet udviklede og afprøvede en ny metode for at øge fastholdelsen af elever på erhvervsskolerne. Særligt indeholdt metoden indbygget vejledning, supplerende værkstedsforløb og ung-til-ung netværk. 570 frafaldstruede elever deltog i perioden 2017-2020.
- Projektet blev gennemført i et partnerskab mellem Region Sjælland og ZBC Slagelse, Roskilde Tekniske Skole og EUC Sjælland i Næstved.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 10,3 mio. kr. til projektet, der er evalueret af Rambøll.

til. ”Det var der, hvor vi fandt ud af, hvilke udfordringer de havde, og hvordan vi kunne hjælpe dem.” Samtidig var der også via projektet penge til, at en vejleder kunne opsøge eleverne for at høre, hvordan de havde det.

Reelt er de gode resultater kommet, fordi lærere og vejledere har arbejdet sammen på nye måder og har haft luft til det. ”Vi har altid snakket med eleverne, hvis der var problemer. Men der er meget langt fra at tage en walk-and-talk på 10 minutter og så til at lave et struktureret forløb med mange møder og dokumentation af fremdriften”, pointerer Bruno Barcelli.

PROJEKT

’Lær at tackle angst og depression – for unge’

I projekt ’Lær at tackle angst og depression – for unge’, som Komiteen for Sundhedsoplysning har fået støtte til, skal et gruppebaseret selvhjælpsforløb hjælpe unge mellem 15 og 25 år med at tackle psykiske udfordringer. Og instruktørerne? Det er unge, der selv har været der. Lea Hegaard, der er enhedschef og har været med til at starte projektet op, fortæller, hvorfor det giver rigtig god mening.

”Vi ved, at når man underviser som rollemodel i det her, så kan man rykke de unge en lille smule mere, end hvis underviseren er professionel. De er gode rollemodeller. De ved, hvad det vil sige at have angst og depression. De har stor forståelse for de unges situation. Og de underviser, fordi de gerne vil give lidt af sig selv.”

At hjælpe andre booster også instruktørernes egen livsglæde. ”Jeg hjælper andre mennesker”, lyder det fra en, ”Det kan man ikke andet end at blive glad af”, ”Det er helt utrolig givende”, ”Man føler, man gør en forskel”, og ”Det er bare en fantastisk følelse” lyder det fra forskellige rollemodeller i små videoer fra Komiteen for Sundhedsoplysning.

Andre projekter inden for fokusområdet ’Erhvervsuddannelse eller job til udsatte unge’

UNG+ADHD+

- ADHD-foreningen, Handelsgymnasiet i Aarhus og SOSU-skolen FHVK (Fredericia, Horsens, Vejle og Kolding) afprøver i perioden 2020-2022 et 2-årigt mestringskursus for 32 unge med ADHD+.
- Målet er blandt andet, at 75 % af de unge skal gennemføre deres uddannelse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 1,9 mio. kr. til projektet, der evalueres af PLUSS.

”Vi ved, at når man underviser som rollemodel i det her, så kan man rykke de unge en lille smule mere, end hvis underviseren er professionel.”

LEA HEGAARD, ENHEDSCHEF, KOMITEEN FOR SUNDHEDSOPLYSNING

’Lær at tackle’ er ikke behandling, men et supplement. ”Det handler om at styrke deres tro på egne evner. Vi vil gerne øge deres tro på, at de kan håndtere fx vanskelige følelser, når livet bliver svært”, forklarer Lea Hegaard. I små, faste grupper arbejder de unge blandet andet med handleplaner, fysiske øvelser og vejrtrækningsøvelser, afledninger, idérunder og positiv tænkning. Hvad gør andre fx, når panikangsten trænger sig på? Og hvordan kan man få bugt med ødelæggende tanker, som ”Jeg er altid så dum, jeg duer ikke til noget”? I ’Lær at tackle’ skriver de blandt andet sætningerne ned og vender dem til det positive: ”Jeg kan da mange ting, jeg er god nok, som jeg er.”

Men der er ingen, der har sagt, at det er nemt. ”Man skal kæmpe”, fortæller en ung kvinde. ”Det virker ikke at lægge sig derhjemme.”

KORT OM

’Lær at tackle angst og depression – for unge’

- Udsatte unge, som er ramt af depression og angst tilbydes et særligt tilrettelagt kursus, der skal give de unge redskaber til at håndtere deres udfordringer.
- Kurset er baseret på ’Lær at tackle – angst og depression’ for voksne, der oprindeligt er udviklet på Stanford Universitet. Siden 2006 har kurset for voksne været udbudt i danske kommuner.
- Komiteen for Sundhedsoplysning har afprøvet kurset i 2017-2020 sammen med 42 kommuner. 1.488 unge deltog.
- Første del af evalueringen fra Statens Institut for Folkesundhed viste, at kurset havde gode effekter på de unges symptomer på angst og depression. Andelen af unge med høj angst faldt 14 %, andelen med moderat angst faldt 10 %, og andelen med svær depression faldt med 24 %, mens den generelle trivsel blev øget markant.
- Anden del af evalueringen påviste en positiv effekt på ledige unges overgang til job og uddannelse. Sammenlignet med kontrolgruppen var der flere af de unge, som var kommet i uddannelse (16 % mod 8 %).
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 8,3 mio. kr. til projektet.

Projekt med vokseværk

De unge kommer – og de bliver i indsatser som ’Lær at tackle’. Også i de online forløb, der er fulgt i kølvandet på corona-nedlukningerne i 2020. Forløbet er populært blandt kommunerne, der oplever, at flere unge, især unge piger, har brug for at lære at tackle. ”Efterspørgslen kom fra kommunerne”, fortæller Lea Hegaard. ”Behovet er derude, og man kender metoden til voksne. Det er også en enkel indsats. Kommunen skal ikke udvikle den fra bunden, og de skal ikke have en masse penge op af lommen.”

Metoden er implementeret i 42 kommuner og en evaluering fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at de unge rykker sig. Blandet andet viser evalueringen, at andelen med høj angst er faldet med 14 %, og at 24 % er kommet i job eller uddannelse, klart flere end i en kontrolgruppe. Og det er ret fantastisk, ræsonnerer Lea Hegaard. ”De unge klarer flere ting, selvom det er svært. De bliver ikke nødvendigvis 100 % raske, men de formår faktisk at gøre de ting, der rykker dem fremad i livet.”

Bevillinger

ADHD-foreningen 1,9 mio. kr.
Udvikling af metode til fastholdelse af elever med ADHD+ i uddannelse

BC Hospitality Group A/S 0,2 mio. kr.
Forsøgsforløb med Højdevangskole og Hotel & Restaurantskolen

Bo- og Uddannelsestilbuddet Thorshøjgård 0,1 mio. kr.
Udvikling og opbygning af det faglige koncept "Special Skills"

D/S/I Frederikshavn Produktionsskole 0,1 mio. kr.
Gennemførelse af projekt om udvikling af elevernes personlige, sociale og faglige kompetencer

Den Regionale Ungeenhed, DRU 0,5 mio. kr.
Afvikling af national forældrekampagne, som sikrer flere faglærte

Elleslettegård 0,2 mio. kr.
Etablering af ny natur- og dyrelinje på Elleslettegård

Fonden UNGEs 6,8 mio. kr.
Udvikling og forankring af "Klar til Start"

Glad Fonden 26,1 mio. kr.
Afvikling af projekt "Arbejdsmarkedsinklusion i stor skala gennem uddannelse"

Herning Kommune 0,2 mio. kr.
Opkvalificering af "Mindset-metode"

Komiteen for Sundhedsoplysning 8,3 mio. kr.
Styrkelse af mental sundhed hos unge for fastholdelse i uddannelse

Landsforeningen Talentspejderne 1,4 mio. kr.
Udvikling af mentorprogram for 17-29 årige, der har fuldført folkeskolen med begrænsede fagligheder

Matematikcenter 3,4 mio. kr.
Projekt "En frivillig mentorordning til elever på FGU med fokus på matematik"

Middelfart Produktionsskole 10 mio. kr.
Fornyelse og ombygning

Region Sjælland 10,3 mio. kr.
Afvikling af projekt "Fra frafald til fastholdelse"

Skive-Viborg HF og VUC 0,7 mio. kr.
Projekt Skybrud – mindre frafald på almen voksenuddannelse og flere i gang med en erhvervsuddannelse

Råt&Godt 1,7 mio. kr.
Udvikling af børnemøbellinjen Småt&Godt

Tænketanken DEA 1,2 mio. kr.
Analyse af de forberedende tilbuds status og effekt

3

Udsatte familiers bæredygtighed

Det er ikke i alle familier, at børn og voksne trives. Måske er mor eller far arbejdsløs, misbruger eller syg. Måske er familien presset på økonomien. En ustabil og usikker hverdag giver problemer her og nu og forøger også risikoen for sygdom, dårlig trivsel og udsathed, når barnet bliver voksen.

Under fokusområdet 'Udsatte familiers bæredygtighed' har Fonden støttet 32 projekter med 235,7 mio. kr. Det er projekter, der på vidt forskellige måder har til formål at støtte familier, så de kan klare sig selv – blive bæredygtige – og skabe en bedre hverdag og fremtid for deres børn og unge.

Udsatte børn har samme potentiale som deres jævnaldrende. Men når et barn oplever manglende omsorg eller svigt, dødsfald i familien, mobning eller ulykker kan det være svært at koncentrere sig og lære i skolen. Og netop uddannelse er en vigtig nøgle til at klare sig i livet.

Fælles for projekterne er en helhedsorienteret tilgang. Udgangspunktet er, at det at forældrene får et arbejde er afgørende for både voksne og børn i familien. Et job giver mad på bordet og betaler huslejen. Et job giver struktur i hverdagen, noget at stå op til og følelsen af, at der er brug for en.

Flere projekter sætter tidligt ind. Både forskning og praksis viser, at jo tidligere man sætter ind, desto mindre tungt er det at forlade et liv på kanten.

Det tager tid at afprøve, undersøge og forandre, og mange af projekterne er endnu ikke afsluttede. Flere evalueringer og resultater peger dog på bedre trivsel for børn og voksne, lukkede børnesager og voksne, der føler sig set og hørt i systemet.

Hele vejen rundt om hele familien

Principperne om tidlige og håndholdte indsatser går igen i flere af de indsatser, som Den A.P. Møllerske Støttefond har støttet. Sigtet er stabile og bæredygtige familier, og grebet er at støtte forældrene til at tro på, at de kan magte børn, hverdag og job. I artiklen præsenteres to projekter fra henholdsvis Gladsaxe og Assens Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Udsatte familiers bæredygtighed'.

PROJEKT
'Tidlig indsats'

OG PROJEKT
'Alle borgere er en del af vores fællesskab'

Siden 2016 har Gladsaxe Kommune søsat otte projekter for udsatte borgere. Tidligt og helhedsorienteret indsats er en klar strategi i kommunen.

'Tidlig indsats' var Gladsaxe Kommunes første tidlige indsats og kom i stand, da det blev tydeligt for kommunen, at helt små børn i mistrivsel er svære at få øje på. Og små børn med små – eller ingen – sagsmapper er alt andet lige nemmere at hjælpe end store børn og voksne med store sagsmapper. Kommunen ville støtte udsatte familier gennem et tæt, langsigtet og tidligt fokus på forældre med små børn, så forældrene kom tættere på job, og børnene fik en mere stabil hverdag. Et tværfagligt team bandt indsatsen sammen.

Men det er krævende at komme i mål med en helhedsorienteret indsats, hvor man arbejder tæt, fokuseret og længe med den enkelte familie. "Det er ikke særlig nemt at arbejde på tværs af sektorer. Man skal have pengene og modet. Man skal kunne rumme kompleksiteten", lyder det fra Pernille Præstmose Christiansen, projektleder på projekt 'Tidlig indsats'. Projektet er kommet godt i mål. Slutevalueringen viser blandt andet, at 8 ud af 10 forældre har fået det bedre, at flere er kommet i job, børnene har fået det bedre, og at flere familier kan forsørge sig selv. I dag er indsatsen forankret i kommunen.

I Assens Kommune arbejder man også helhedsorienteret og tværfagligt i projekt 'Alle borgere er end el af vores fællesskab'. I 2017 samlede man fire fagligheder og tre myndighedsafdelinger med hver sit sektoransvarsområde under én hat. ”Det her er svært”, fortæller team- og projektleder Theis Emil Hjelmsted, ”men det giver mening.”

Tilgangen vender op og ned på vante arbejdsgange, fordi et samlet blik på hele familien knytter tråde på tværs af kommunens afdelinger. Og det gør arbejdet svært, for afdelingerne har forskelligt fokus og skal leve op til forskellige krav. ”Socialmyndighederne ser på de voksne. Jobcenteret er opdraget til at pace beskæftigelse, og børne- og unge-området har fokus på børnenes trivsel”, påpeger Theis Emil Hjelmsted.

Den ensidighed skal drejes over i et fælles fagligt fundament. ”Men hvad vil det egentlig sige at arbejde helhedsorienteret?”, spørger Theis Emil Hjelmsted retorisk og lyder næsten som et ekko af Pernille Præstmose Christiansen. For i Gladsaxe Kommune blev de hurtigt enige om målsætningerne. Men hvordan skulle de komme i mål? Hvilke af familiens udfordringer skulle prioriteres først? Det kræver lederskab, dygtige medarbejdere – og fælles forståelse på tværs.

KORT OM

Tidlig indsats

- 56 udsatte familier i Gladsaxe Kommune blev tilbudt en særligt tilrettelagt helhedsorienteret indsats. Indsatsen skulle øge familiernes oplevelse af medbestemmelse i forløbet og tillid til sagsbehandleren og derigennem skabe øget kvalitet i indsatsen. Indsatsen blev gennemført i perioden 2016-2019.
- Evalueringen viste, at 80 % af de 28 familier, der havde afsluttet indsatsen, fik det bedre. Flere er kommet tættere på beskæftigelse, specielt via aktivering og mentorstøtte. 46 % af de børn, der var med i indsatsen i mindst to år, er ikke længere en del af det kommunale system.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 5,6 mio. kr. til projektet, der er evalueret af VIVE og Oxford Research.

”Vi har arbejdet med kulturforandring og kulturforståelse i mange år, og det er noget, vi skal gøre hele tiden”, forklarer Pernille Præstmose Christiansen. ”Vi har brugt rigtig meget tid på at forhandle vores samarbejde på plads på tværs.”

Fra silo til tværfagligt samarbejde

I Assens Kommune kunne udsatte familier tidligere have usammenhængende indsatser i flere afdelinger samtidig, fordi fagpersoner havde fokus på det enkelte individ, men ikke så familien som en samlet helhed. ”Det er paradoksalt, når vi arbejder i hver vores silo og tror, at vi kan løse familiens problemer i børnehaven (...) Det er fuldstændig umuligt”, siger Theis Emil Hjelmsted. ”Man må ikke underkende, hvad det betyder for et barn, hvis fx arbejdsløshed påvirker familiens økonomi negativt.” Den enkelte families udfordringer hænger sammen – som da en far havde svært ved at passe sin praktik, fordi hans 15-årige søn var akut selvmordstruet. Farens jobkonsulent henviste ham til familiekonsulenten, som først havde tid tre uger senere.

Den selvmordstruede 15-årige har det godt igen i dag, men sagen var dengang med til at vise udfordringerne i kommunens indsatser. Projekt 'Alle borgere er en del af vores fællesskab' skulle nå hele vejen rundt om de 50 udsatte familier, der var en del af indsatsen. ”Vi tvang medarbejderne til at arbejde tæt sammen, og det gav en fælles forståelse og et bredere perspektiv på familierne.” Projektets rygrad – en task force, der bestod af håndplukkede medarbejdere – sad fysisk sammen i et kontorfællesskab for at skabe én sammenhængende proces og én fælles handleplan for hele familien.

I Gladsaxe Kommune har de også strømlinet samarbejdet på tværs af afdelinger, så teamet har færre, men mere faste kolleger end tidligere. Udover at gøre det nemmere at sparre omkring en familie kan kollegerne også hjælpe hinanden med at finde rundt i forskellige lovgivninger, arbejdsgange og

it-systemer. ”Vi er meget bevidste om, at vi bliver nødt til at gøre noget andet for at hjælpe de her personer”, fortæller Pernille Præstmose Christiansen.

Perspektivet vendes om

Er der problemer i en familie, tager de fleste kommuners standardindsatser fat i børnene først. Projekter som 'Tidlig indsats' og 'Alle borgere er en del af vores fællesskab' vender perspektivet om, så fokus allerførst rettes mod de voksne og arbejder med årsagen til udfordringerne, ikke symptomerne. ”Forældrene er ofte problemet”, siger Theis Emil Hjelmsted og uddyber: ”Når de voksne har svært ved livet, har deres børn det ofte også. Det er svært at tale fransk, når man ikke har lært det. Forældrene er ofte selv børn af systemet, og vi skal anerkende, at de gør det så godt, de kan. Det handler om sammen med dem at finde deres ressourcer og få styrket og dyrket potentialerne. Det er der, vi hjæl-

KORT OM

Alle borgere er en del af vores fællesskab

- 50 socialt udsatte børnefamilier i Assens Kommune modtog en helhedsorienteret indsats, hvor der sættes ind overfor hele familiens samlede problemer og udfordringer. Projektet blev gennemført i perioden 2017-2020.
- Evalueringen viste, at 44 % af de deltagende familier blev selvforsørgende eller fik lønnede timer i projektperioden. Ved projektets afslutning kunne 22 % af borgerne forsørge sig selv, og 56 % kom tættere på arbejdsmarkedet. 43 % opnåede øget livsmestring.
- Knap hver anden børnesag (45 %) blev lukket i projektperioden, og 48 % af børnene har flyttet sig positivt i forhold til familie, sundhed, skole og læring.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 9,3 mio. kr. til projektet, der er evalueret af Deloitte.

”Det er paradoksalt, når vi arbejder i hver vores silo og tror, at vi kan løse familiens problemer i børnehaven (...) Det er fuldstændig umuligt.”

THEIS EMIL HJELMSTED, TEAM- OG PROJEKTLEDER, 'ALLE BORGERE ER EN DEL AF VORES FÆLLESSKAB'

per dem. Vi skal have fat i beskæftigelse, for det er en fællesnævner for de voksnes trivsel. Så skal vi have fokus på de voksne som individer. Og til sidst børnene. De er på den måde symptomer.”

Det betyder på ingen måde, at børnene nedprioriteres. Det er bare mere effektivt at hjælpe dem ved at tage fat i familien som helhed, når det er muligt. Og samtidig selvfølgelig have blik for, hvornår det ikke er.

Familiens og ikke kommunens plan

Theis Emil Hjelmsted lægger vægt på, at forældrene var inddraget i indsatsen, og at de tog ejerskab til den helhedsorienterede tilgang hele vejen igennem fra start til slut. ”Det handler rigtig meget om at oparbejde tillid.”

Grundig udredning, samarbejde og gennemsigtighed var på samme måde kodeord i Gladsaxe Kommune, hvor familierne også var med i hele processen. ”Vi kigger på den samlede pakke”, forklarer Pernille Præstmose Christiansen.

”Hvad er der på spil med den enkelte, og hvad er det fælles mål? Ofte starter vi med noget brandslukning. Der skal ro på først.” Måske er der ikke råd til daginstitutionen, lillesøster skal afvænnes med sutten, far møder ikke på arbejde. Måske tager familiekoordinatoren med i Harald Nyborg og køber flyttekasser eller hjælper med at bestille tid hos bøjletandlægen.

”Vi er sammen med familierne om alt det, der driller. Alt det, som ellers ikke er en kommunal opgave. Vi negligerer ikke de ting, der for dem kan være store. Og så støtter vi forældrene, så de selv kan få gjort og prioriteret de ting i fremtiden.”

Det betyder også, at medarbejderne må være parate til at ændre kurs, hvis indsatsen ikke går godt. ”Man kan ikke træffe alle de kloge beslutninger, før man går i gang. Der er så meget, man ikke ved, mens man sidder ved skrivebordet. Vi har været rimeligt åbne omkring det at få nogle erfaringer, og så må vi tage ved lære af det, der går galt, og justere undervejs”, fortæller Pernille Præstmose Christiansen.

”Når de voksne har svært ved livet, har deres børn det ofte også. Det er svært at tale fransk, når man ikke har lært det.”

THEIS EMIL HJELMSTED, TEAM- OG PROJEKTLEDER, JOB OG FAMILIE

Frivillige og fællesskab skubber familier fremad

Aftensmad i selskab med andre, orienteringsløb, sangaftener og leg med læring. Civilsamfundet tilbyder aktiviteter som mange udsatte familier, er glade for at deltage i, og erfaringerne fra projekterne er, at frivillige ildsjæle og fællesskab gør en vigtig forskel. I artiklen præsenteres to projekter på tværs af flere kommuner, som har fået støtte under fokusområdet 'Udsatte familiers bæredygtighed'.

PROJEKT
'Hele Danmarks familieklub'

"Jeg synes, det er megafedt at være med i familieklubben! Fordi så behøver min mor ikke lave mad, og fordi der altid er dessert, og fordi vi hygger os rigtig meget." Sådan lyder det fra en 6-årig pige om hendes lokale familieklub i projekt 'Hele Danmarks familieklub'. Hun giver et indtryk af, hvordan fællesskab og samvær kan være en vej ud af udsathed.

'Hele Danmarks Familieklub', i regi af KFUM's Sociale Arbejde, FDF og de lokale KFUM-Spejdere, har siden 2017 samlet børn og voksne omkring madlavning, spisning og leg to gange om måneden i landets mange spejderhytter, kirkerum og skolekøkkener.

Projektet vil styrke udsatte familier og hjælpe dem til at finde netværk, støtte og stabilitet i hverdagen sammen med andre familier. Målet er, at familier kan hjælpe hinanden i lokalsamfundet, så mor og far trives bedre – og så børnene kommer i skole hver dag og udvikler sig ligesom deres jævnaldrende. På sigt er målet, at børnene skal kunne bryde den negative sociale arv.

Bedre sammen

Familieklubben er født i et tæt samarbejde mellem KFUM's Sociale Arbejde, FDF og KFUM-Spejderne. Organisationerne satte sig for at undersøge, om relationer og fællesskab var en vej ud af udsathed og hen mod hjælp til selvhjælp. "Kan det gøre en forandring, kan det skabe mindre stress i familierne, kan det nedbringe et højt konfliktniveau, kan det give noget ro?" Det var baggrunden for projektet, fortæller national leder Anne Mette Hede Jensen.

”Vi har somme tider nogle firkantede forestillinger om, hvad sårbarhed er for noget. Sårbarhed kan ramme os alle sammen som børnefamilie.”

ANNE METTE HEDE JENSEN, NATIONAL LEDER,
HELE DANMARKS FAMILIEKLUB

”Visionen var at få familier til at se flere af deres egne potentialer og styrker og udvikle dem i fællesskab med andre familier.”

Fællesskab er det centrale, og projektet bygger på tanken om, at vi alle er i samme båd, og at vi er forpligtede til at hjælpe, når nogen har det svært. ”Konceptet er ønsket om, at det er alle slags familier, der bringes sammen, så det ikke ’kun’ er børn og familier, der lever i en eller anden form for udsathed.” I fællesskabet kan man inspirere hinanden. Og som Anne Mette Hede Jensen formulerer det – ”Ofte har vi en forestilling om, at vi står alene med det, vi bøvler med. Men i fællesskabet vil vi kunne se, at det bøvler vi alle sammen med. Det er her, vi kan hjælpe hinanden.”

Jeg er god nok, som jeg er

Netop det at mødes på tværs af sociale skel er centralt for familieklubberne. De bliver typisk sat sammen af syv til ni familier, så sårbare familier og familier med mere overskud mødes og lærer hinanden at kende. Det får alle noget ud af, fortæller Anne Mette Hede Jensen.

”Man kommer ind i et fællesskab som forældre. Og man bliver mødt af, at forskelligheden kan være inspirerende. Vi vil opleve, at dem, man almindeligvis ser som sårbare, byder ind.” Som eksempel nævner hun en ung familie, hvor moderen havde det svært. Men efter at have gået i en familieklub og flyttet til en anden by, fik hun og resten af familien overskud til selv at blive frivillige hjælpere i en familieklub.

”Når man bliver mødt i øjenhøjde og med respekt, og når man får plads til at være den, man er, så kan man begynde at tage nogle gode skridt i den rigtige retning”, siger Anne Mette Hede Jensen.

Sårbarhed kan også tage mange former og have mange grader, tilføjer hun. ”Vi har somme tider nogle firkantede forestillinger om, hvad sårbarhed er for noget. Sårbarhed kan ramme os alle sammen som børnefamilie. Du kan pludselig stå i en skilsmisse, hvor familien falder fra hinanden, hvor stressniveauet er højt, og børns trivsel falder. Nogle er sårbare i lang tid, mens andre er det i kortere perioder.”

Vokser som familie

Tilbagemeldinger og VIVE’s midtvejsevaluering viser, at aktiviteterne og de gode relationer styrker familierne. Klubberne er et pusterum, og mange af forældrene finder et positivt fællesskab med andre voksne. De kan få en snak med andre forældre og opleve andre måder at være familie på. Det giver dem mere overskud og flere idéer til at være sammen med deres børn, når de står alene med dem derhjemme.

KORT OM

Hele Danmarks familieklub

- Udsatte og ordinære familier blev i en periode på seks måneder tilknyttet en lokal familieklub, som gav adgang til det lokale fællesskab.
- Projektet blev gennemført af KFUM’s Sociale Arbejde, FDF og KFUM-Spejderne i perioden 2017-2021, og i alt 1.575 familier har været omfattet af indsatsen.
- Målet er at oprette 175 familieklubber.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 39,5 mio. kr. til projektet, der er evalueret af VIVE.

”Det, at man mødes med andre med børn og kan hygge sig sammen samt dele hverdagens glæder og sorger, er fantastisk. Vi har i hvert fald fået åbnet døre til nogle familier, vi ellers ikke ville have kendt. Og det er rart, når ens omgangskreds ikke er stor. Ligeledes er alle på samme niveau uanset farve, handicap, status eller andet. Det er super rart”, fortæller en mor.

Klubberne ser også ud til at støtte mange nydanskere, der finder et sted, hvor de kan lære danske familier at kende og suge sproget og kulturen til sig. ”Jeg har ikke nogen familie her i Danmark”, siger en. ”Jeg har kun min mand og mine børn, så jeg vil gerne kommunikere med de andre mennesker. Især med danskere, for jeg vil gerne lære kulturen og alle mulige ting fra de andre.”

Mens projektlederne i opstartsfasen var optagede af, hvad civilsamfundet kunne tilbyde udsatte familier, oplever mange deltagere klubberne som et frirum – fra hverdagens trummerum og myndigheders handleplaner og progressionsmål. ”Vi møder op, og så er vi der, og så hygger vi os”, fremhæver en forælder.

PROJEKT
’Familien i Fokus’

Røde Kors’ projekt ’Familien i fokus’ er et andet eksempel på et initiativ, hvor der arbejdes med helhedsorienteret familiebehandling. Her lagde man mærke til, at en del borgere havde brug for en mere omfattende støtte. ”Der var behov for, at en frivillig kunne være bisidder i kommunen eller skabe overblik over indtægter og udgifter. Der var behov for sparring på udfordringer i hverdagen, og børn der havde brug for lektiehjælp eller skolemotivation”, fortæller Anna Blindum. Hun er programleder hos Røde Kors og projektleder og udviklingskonsulent i ’Familien i Fokus’.

’Familien i Fokus’ er båret af frivillige såkaldte familievenner, der kommer i udsatte familiers hjem, og af frivillige mentorer, der hjælper ledige forældre med at komme i job eller uddannelse og også støtter dem i at blive på skolebænken. De frivillige yder en ’en til en-støtte’, skræddersyet den enkelte familie, og de mødes typisk et par gange om måneden.

”Vi ønsker at skabe et stærkt samarbejde mellem civilsamfund, virksomheder og kommune.”

ANNA BLINDUM, PROGRAMLEDER HOS RØDE KORS
OG PROJEKTLEDER OG UDVIKLINGSKONSULENT I FAMILIEN I FOKUS

Målet er, at 500 familier skal have en særlig ven, mens 250 familier skal have en mentor. Foreløbig er 265 familieven- og 154 mentorforløb sat i gang. Røde Kors’ familienetværk skal samtidig øges fra 55 til 75.

Mange forskellige familier

”Vi møder rigtig mange familier, som har været i en udsat situation i mange år. Tit er det enlige forældre, der ikke har et stort netværk omkring sig, ikke har arbejde og har psykiske og fysiske udfordringer”, forklarer Anna Blindum. Men ligesom hos KFUM kommer der også mange familier, som er akut ramt af en livskrise.

Fælles for familierne er, at de har brug for en, der lytter, er nærværende og empatisk. Og her spiller de frivillige en afgørende rolle, både som familievenner og som job- eller uddannelsesmentorer. ”Vi klæder de frivillige på til at yde psykosocial støtte og være der som medmennesker. Men de skal også kunne tale om og have fokus på, hvad ønsket om forandring er. Det kan være, at børnene skal trives bedre i skolen, få struktur i familielivet, komme i beskæftigelse igen, gennemføre en uddannelse eller noget andet. Og det er vigtigt, at den frivillige kan tale med og støtte familien i det.”

Røde Kors bruger derfor en del ressourcer på kurser og faglig supervision. De frivillige har et stort ønske om at gøre en forskel for et andet menneske. De træder ikke ind i hjemmet for fagligt at vurdere og analysere, men for at lytte og støtte som rollemodel og vejviser.

Indsatsen gør en forskel

Familievennen opleves generelt som en stor og meningsfuld støtte, og mange af familierne er glade for forløbet, der typisk varer et halvt år. Midtvejsevalueringen fra VIVE konkluderer, at forældrene styrkes ’markant’, og at familierne bliver bedre til at klare hverdagen alene.

Indsatsen gavner også den anden vej. ”Det er et give and take”, fortæller en frivillig. ”Man lærer andre kulturer og mennesker at kende, og man får et mere nuanceret billede af, hvordan verden hænger sammen (...) Det bliver en øjenåbner.”

Civilsamfundet når forebyggende ud til familierne, men gør det på en helt anden måde end den fagprofessionelle behandling i kommunerne. ”Vi er ikke en erstatning for kommunen”, fastslår Anna Blindum. ”Mange er i forløb andre steder, fx i jobcenteret. Vi ønsker at skabe et stærkt samarbejde mellem civilsamfund, virksomheder og kommune. Vores frivillige aktiviteter kan det, at de er bundet op på frivillighed og medmenneskelighed.”

KORT OM

Familien i Fokus

- Socialt udsatte familier tilbydes frivillige tilbud i form af familienetværk, familievenner og uddannelses- eller jobmentorer, i samarbejde med blandt andre boligsociale indsatser, jobcentre og virksomheder.
- Røde Kors gennemfører projektet, der inkluderer 4.000 børn og voksne i perioden 2016-2022.
- En intern optælling fra april 2021 viser, at 71 % af borgerne i afsluttede uddannelsesmentorforløb havde færdiggjort eller påbegyndt en uddannelse, mens 19 % havde afsluttet deres uddannelse. I april 2021 havde 30 % af de afsluttede jobmentorforløb ført til beskæftigelse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 24,1 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE.

”Jeg tager et uroligt barn på armen, og selvom jeg ikke fortæller, hvad jeg gør, så er jeg rollemodel for dem.”

BRITT URUP HOLMSTRUP, SUNDHEDSPLEJERSKE, MINDING THE BABY

Ro, ros og rollespil rykker

Det er en stor opgave at blive forældre. Og det er ikke altid lige nemt – heller ikke, når babyen bliver teenager. Men der er i særligt USA udviklet effektive metoder, som kan være en hjælp, og mange kommuner har ønsket at afprøve dem. En række projekter støttet af Fonden har sigte på at vejlede udsatte familier, så forældrene udvikler deres kompetencer, og børnene får den bedste chance for at udvikle sig og trives. I artiklen præsenteres to projekter fra blandt andet Ringkøbing-Skjern, Frederikshavn, Vejen og Aarhus Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Udsatte familiers bæredygtighed'.

PROJEKT

'Minding the Baby' (MTB)

Britt Urup Holmstrup er sundhedsplejerske i projekt 'Minding the Baby' (MTB) i Ringkøbing-Skjern Kommune og har mødt mange udsatte familier. Unge mødre, der er vokset op med alkohol, overgreb og svigt. Små voksne, der sørger for deres mindre søskende, fordi mor og far ikke er til stede. Manglende uddannelse, voldelige kærester, stofmisbrug og kriminalitet.

"De kommer alle sammen fra noget, der er rigtig ringe", siger hun. Til gengæld mener hun, at de kan blive mønsterbrydere. "Det er forældre med god begavelse, som er i stand til at elske deres børn." Der er noget at bygge på.

Britt Urup Holmstrup har været sundhedsplejerske i mange år og ved, hvordan man støtter udsatte mødre og fædre, der tit har svært ved at aflæse og kommunikere med deres barn, og som har brug for hjælp i forældrerollen. De har ikke lært relationen hjemmefra og står ofte på bar bund. "Der har ikke været en voksen omkring dem. De har aldrig fået støtte." MTB klæder forældrene på til at være gode forældre, så barnet udvikler sig alderssvarende, får en tryg barndom, lærer at indgå i fællesskaber og kan klare skolen.

Sundhedsplejersken er rollemodel. "Jeg viser, at sådan her kunne vi putte, hvis barnet har svært ved at falde i søvn. Jeg tager et uroligt barn på armen, og selvom jeg ikke fortæller, hvad jeg gør, så er jeg rollemodel for dem. De ser, hvordan det falder til ro. Det kan også være et måltid, der er svært. Hvis barnet spytter maden ud, kan jeg lave grød med dem, hvis de ikke har en kultur for at lave mad."

KORT OM

Minding the Baby (MTB)

- Sårbare gravide tilbydes støtte fra et tværfagligt team for at styrke forældreevne samt barnets og forældrenes fysiske og mentale sundhed. Indsatsen følger familien i barnets to første leveår.
- Projektet gennemføres af Metodecentret, Center for Innovation & Metodeudvikling sammen med henholdsvis Aarhus, Frederikshavn, Ringkøbing-Skjern, Billund, Herning, Silkeborg og Næstved Kommune, og inkluderer 169 småbørnsfamilier. Indsatsen gennemføres i perioden 2018 -2024.
- Projektet efteruddanner 128 medarbejdere, primært sundhedsplejersker, socialrådgivere og familiebehandlere.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 17,7 mio. kr. til projektet, som evalueres af VIVE.

Fokus på forældrene

I Ringkøbing-Skjern Kommune oplever Britt Urup Holmstrup, at to år i MBT gør en forskel. De børn, hun har haft kontakt med, udvikler sig ”ekstremt godt”. Og to år er også lang tid at komme regelmæssigt i en lille families hjem. Hun kan fx tage snakken om skemad og motorik, når det falder naturligt. ”Det er en kæmpe fordel, at der ikke er den der skabelon, man skal presse de sårbare familier ind i”, siger hun.

Netop det at møde forældrene der, hvor de er, betyder, at teamet tit bliver mødrenes netværk og fortrolige. ”Når vi siger, vi ringer, så ringer vi”, lyder det fra Britt Urup Holmstrup, der også er med til møder i systemet, som et ekstra øre. Og her kan moderfølelsen komme op i hende, hvis andre er hårde ved dem. ”Jeg bliver en løvemor. Jeg kan tage med næsten for at passe på dem”, forklarer hun og supplerer: ”Forældrene skal opleve, at teamet på alle fronter er der, støtter og ikke svigter. Det at have nogen, man kan regne med, er ny for de fleste MTB-familier. Og formålet er jo, at de som forældre bliver opmærksomme på, evner at og naturligt vil være der på den måde for deres børn gennem livet.”

I Frederikshavn Kommune er forældreparret Christina og Kean Hedegaard Berg Albertsen ikke et sekund i tvivl om, at de gjorde det rigtige, da de for snart to år siden takkede ja til at være med i MTB. ”Det er rart, at man har nogle, der er professionelle og rigtig gode og dygtige til at forklare tingene”, siger Kean, mens Christina fortæller, hvordan de har rådført sig med dem om mange ting. I starten handlede det meget om, hvornår de skulle gøre hvad, hvilke behov deres datter Ellanor havde, og hvilke signaler de skulle lytte til. ”Hvad med amning og hvor tit og alt det der. Det har været en kamp.”

Der er power og selvstændighed i Ellanor. Hun er 19 måneder gammel, sund og rask og udvikler sig helt, som hun skal. ”Det er ikke så tit, hun er stille”, griner Christina. Men det var hun, da hun blev født to måneder for tidligt og i en måned var indlagt med lunger, der ikke havde lyst til at møde den store verden.

”Programmet har hjulpet os rigtig meget til at få mere ro på og få en accept af, at vi faktisk godt kan klare det – selvom vi har vores udfordringer – og at vi er gode nok forældre, på trods af at jeg er mere udsat, og min mand har haft de udfordringer, han har haft” forklarer Christina Hedegaard Berg Albertsen.

PROJEKT

'PMTO Teens' (Parent Management Training Oregon – Teens)

Projektet 'PMTO Teens' (Parent Management Training Oregon – Teens) sætter også fokus på at støtte mor og far i rollen som forældre. Rådgivning, forældrenes viden og erfaring samt afprøvning går hånd i hånd. Ligesom MTB er det evidensbaseret, men programmet er et træningsforløb, og børnene er teenagere. Familierne er heller ikke nødvendigvis på kanten af samfundet, som forældrene i MTB. Mange har en uddannelse og er i arbejde, men er af den ene eller den anden grund blevet udfordret som forældre.

Ofte, fortæller Helge Hallmann, der både er projektleder hos VIA University College (VIA) og PMTO-behandler i Aarhus Kommune, har relationen mellem den unge og forældrene været udfordret i mange år, når de kommer til forløbet. "Der kan være tale om teenageren, der ikke hører efter, ikke kommer i skole, begår kriminalitet, muligvis flirter med bandemiljøet, strejfer uden at forældrene ved, hvor han eller hun er. Vi møder teenagere, som har et misbrug. Og ofte møder vi forældre, der er tæt på at give op, føler sig magtesløse og har opgivet styringen", forklarer han.

Forældre skal turde lægge opdragekasketten

Siden 2004 har PMTO været brugt for yngre børn og deres familier i mange danske kommuner. "Men der er jo en helt anden power bag de udfordringer, forældrene møder hos en teenager", lyder det fra Helge Hallmann. I PMTO starter man derfor med at hjælpe forældrene til at forstå deres teenager. For hvordan er det egentlig at være teenager, hvad er opgaven for dem (de skal løsrive sig fra forældrene). Samtidig arbejder man med, at forældrene skal være bedre til at være sammen med deres teenager. For forældrene skal bevæge sig først. Det gør de ved at vise interesse for den unge og være sammen.

"Ren og ægte interesse uden at have opdragekasketten på", siger Helge Hallmann. "Så er de mere villige til at komme forældrene i møde."

Det betyder også, at forældrene fx skal spørge, hvad den unge laver på computeren, og hvem den unge følger på Instagram. Der skal investeres i at være sammen – på den unges præmisser. Samtidig skal forældrene lære at sætte tydelige rammer.

KORT OM

PMTO Teens

- Forældre til teenagere med udadreagerende adfærd og familier plaget af konflikter tilbydes det evidensbaserede forældretræningsprogram PMTO, som hidtil er udviklet til familier med børn under 13 år.
- Terapeuter uddannes i PMTO-metoderne som er tilpasset familier med børn i alderen 13-17 år. Projektet gennemføres i perioden 2018-2023. 100 familier er omfattet indsatsen og der er uddannet 35 PMTO-terapeuter.
- Henholdsvis København, Aarhus, Skive, Horsens, Hjørring, Aalborg og Vejen Kommune samt Center for ADHD er gået sammen med VIA University College og VIVE om at afprøve metoden.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 4,1 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE.

"Det er rart, at man har nogle, der er professionelle og rigtig gode og dygtige til at forklare tingene."

KEAN HEDEGAARD BERG ALBERTSEN, FORÆLDER I MTB

Andre projekter inden for fokusområdet 'Udsatte familiers bæredygtighed'.

Tværgående støtte og tidlig indsats til sårbare gravide og familier

- Styrket sammenhængende indsats i svangreomsorgen til sårbare gravide og deres familier, der har brug for ekstra støtte og omsorg i graviditeten og barnets første seks år. Indsatsen består i, at 320 gravide tilknyttes en fast støtteperson, indtil barnet starter i skole.
- Odense Kommune, Familieambulatoriet, Odense Universitetshospital og flere frivillige foreninger arbejder sammen om programmet, der gennemføres i perioden 2017-2027.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 19,6 mio. kr. til projektet, der evalueres af VIVE i samarbejde med Syddansk Universitet og Odense Universitetshospital.

Styrket indlæring, bedre skolegang

- Gennem en tidlig opsporing af traumer hos børn og unge vil henholdsvis Københavns og Gladsaxe Kommune skabe bæredygtige familier for 1.000 traumatiserede børn, med henblik på at styrke udgangspunktet for barnet og dermed øge den sociale mobilitet. Som led i indsatsen opkvalificeres 1.400 kommunale medarbejdere, herunder familiebehandlere, psykologer, kontaktpersoner, socialrådgivere og lærere. Projektet gennemføres i perioden 2017-2023.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 15,3 mio. kr. til indsatsen, der evalueres af VIVE, LG Insight og Deloitte.

Når man kommer til et forløb, regner PMTO-behandlerne derfor også med, at de voksne tager arbejdshandskerne på. ”Det er jer voksne, der har hovedansvaret for stemningen og samværet i familien. Det er jer, der skal komme og være i arbejdstøjet. Vi arbejder med hele familien og primært med jer som forældre.”

Fra frustreret til fokuseret

Hos familien Ilsted Andersen fra Vejen fandt forældrene arbejdstøjet frem i 2018, da deres søn Anton skulle i 9. klasse. I mange år havde han haft et temperament, der kunne splitte familien på seks ad, og mens de forsøgte ”alt muligt”, som hans mor, Anne, forklarer, blev hans opførsel voldsommere og voldsommere. Da det hele pludselig eksploderede, tog forældrene kontakt til kommunen og kom i PMTO-forløb. På det tidspunkt var Anton ”mega frustreret og mega skoletræt.”

”Når der var et eller andet, jeg syntes, var uretfærdigt, så blev jeg helt vildt sur, og så gik det amok (...). Så var det lige meget, så kunne jeg bare gøre noget andet dumt”, fortæller Anton, der i dag går i 1.g på HHX og drømmer om at uddanne sig til finansøkonom. ”Det er blevet en del bedre i dag”, siger han, og hans mor er enig. I et halvt års tid tog hun og Antons far hver mandag tidligt fri fra arbejde for at mødes med en familieterapeut. Her arbejdede de blandt andet med rollespil, der er en integreret del af metoden.

I et PMTO-forløb får de udfordrede forældre redskaber til, hvordan de kan få hverdagen til at køre bedre. Fx hvordan man kan stille krav og anmodninger, hvordan man kan være sammen på nye måder, hvordan man kan belønne og anerkende.

”Det er jer voksne, der har hovedansvaret for stemningen og samværet i familien. Det er jer, der skal komme og være i arbejdstøjet.”

HELGE HALLMANN, PROJEKTLEDER HOS VIA OG PMTO-BEHANDLER I AARHUS KOMMUNE

Bevillinger

Asiaat Folkebibliotek 0,1 mio. kr.
Sprogstimulering af grønlandske børn

Assens Kommune 9,3 mio. kr.
Projekt 'Alle borgere er en del af vores fællesskab'

D/S/I Bostedet Ellengården 0,3 mio. kr.
Vidensindsamling om vejen til udsatte familiers bæredygtighed

Familiestøtten 0,4 mio. kr.
- Pilotprojekt med fokus på hjælp til udsatte familier i kommunerne Ishøj, Næstved, Guldborgsund og Lolland
- Skalering, organisering og økonomisk forankring af foreningens aktiviteter frem mod en 100% bæredygtig driftsmodel fra 2022

Fonden for Socialt Ansvar 5,7 mio. kr.
Projektet 'Frivillige understøtter positive læringsmiljøer i familien'

Foreningen til Støtte for Mødre og Børn 0,6 mio. kr.
Foreningens fortsatte sociale arbejde

Foreningsfællesskabet Ligeværd 0,8 mio. kr.
Opskalering af rådgivning til familier med børn med særlige behov

Frelsens Hær 10,8 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Familieværksted i Tønder Kommune'

Gladsaxe Kommune 5,6 mio. kr.
Projekt 'Tidlig indsats'

Herlev Kommune 7,2 mio. kr.
Projekt 'Nye veje til samarbejde – i og med åben dialog'

HOME-START Familiekontakt 3,7 mio. kr.
Gennemførelse af projektet 'En god start på livet'

Jammerbugt Kommune 10,6 mio. kr.
Udvikling af en ny helhedsorienteret indsats for udsatte familier

KFUM's Sociale Arbejde i Danmark 39,5 mio. kr.
Projekt 'Familier hjælper familier'

Københavns Kommune 15,3 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Styrket indlæring bedre skolegang'

Landsforeningen Lænken 0,1 mio. kr.
Ferieophold for familier med alkoholproblemer

Lolland Kommune 1,7 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Godt begyndt'

Metodecentret 17,7 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Minding the Baby'

Morsø Kommune 6,5 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Familiens trivsel – barnets trivsel'

Mødrehjælpen 1,5 mio. kr.
Opretholdelse af familielinjen, telefon- og chatrådgivning i tre-året 2016-2018

Nationalt Forskningscenter for Velfærd 6,3 mio. kr.
Undersøgelse af læringsmiljøer i danske familier

Odense Kommune 19,6 mio. kr.
Gennemførelse af projekt 'Tværgående støtte og tidlig indsats til sårbare gravide og familier'

Professionshøjskolen Absalon Ernæring/Rehabilitering 4,8 mio. kr.
'Fællesskab for nydanskere – et skridt på vejen til beskæftigelse'

Randers gymnastiske Forening 1,1 mio. kr.
Inklusion af børn fra udsatte familier i foreningsidrætten

Randers Kommune **0,3 mio. kr.**
Fortsættelse af forebyggende netværksmøder for udsatte børn, unge og familier i Randers Kommune

Røde Kors **28 mio. kr.**
- Gennemførelse af pilotprojektet 'Fra bolig til hjem' 3,9 mio. kr.
- Projekt 'Familien i fokus' 24,1 mio. kr.

Selvhjælp Silkeborg **2,4 mio. kr.**
Fyr op for Fællesskab – En trivselsfremmende indsats for udsatte drenge og deres familier

Socialt Udviklingscenter SUS **3,4 mio. kr.**
Inklusion af elever med autisme ved hjælp af IT-værktøjet Scan How

Tuba Danmark **5,1 mio. kr.**
Indsats til brud med negativ social arv: Når unge opvokset i misbrugsfamilier selv bliver forældre

VIA Efter- og videreuddannelse **4,1 mio. kr.**
Projektet 'PMTO Teens – Øget trivsel i familien, skolen og fritiden'

Aarhus Kommune **23,4 mio. kr.**
Gennemførelse af projektet 'Opgang til Opgang'

4

Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri

Skulle det være en sodavand brygget på skvalderkål og fennikel? Mange siger ja tak, når udsatte unge fra den social-økonomiske virksomhed FRAK sælger deres hjemmebryggede ukrudtsbrus på events rundt om i hovedstadsområdet. Mere end 20.000 flasker er det indtil videre blevet til i projekt 'Ukrudt – grønne fritids-job til byens rødder'.

Det er et af de 17 fritidsjobprojekter, Fonden har støttet under fokusområdet 'Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri' for i alt 106,3 mio. kr.

Et fritidsjob giver penge på lommen og økonomisk frihed, og netop dét motiverer mange unge. Men et fritidsjob giver også meget konkrete oplevelser af, at man har gjort et godt stykke arbejde. Det er en god erfaring, når gulvet er vasket, varerne er sat på hylden, og chefen kvitterer med et skulderklap. Det samme gælder, når man har løst en opgave sammen med andre og oplever at være en del af et fællesskab. Det giver selvtillid og bedre livskvalitet.

Et fritidsjob kan samtidig give unge mennesker en idé om, hvad de interesserer sig for og har lyst til at uddanne sig til. For nogle bliver fritidsjobbet en genvej til at tage en uddannelse, mens andre finder deres rette hylde i arbejdslivet gennem fritidsjobbet.

Flere undersøgelser viser, at fritidsjob kan gøre en stor forskel for unge, og at især udsatte unge rykker sig. De unge lærer at tage ansvar, at møde til tiden og at arbejde sammen med andre. Fritidsjobbet bidrager ofte til, at de kommer på rette spor og videre i skolen, og får styrket deres trivsel og selvværd.

Få af projekterne er afsluttede, men statusopgørelser og midtvejsevalueringer peger i en lovende retning.

Ambassadører bygger broer

Ambassadører kan det dér med at netværke, forhandle og skabe forståelse. Det kan fritidsjob-ambassadørerne i Svendborg Kommunes 'Projekt Fritidsjob' også. De bygger broer for at hjælpe udsatte og ikke-uddannelsesparate unge med at finde – og holde fast i – et fritidsjob. Jobbet skal ruste dem til at komme i mål med skole og uddannelse. I artiklen præsenteres projektet fra Svendborg Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri'.

PROJEKT 'Fritidsjob'

Projekt Fritidsjob arbejder med at få flere unge i fritidsjob i Svendborg Kommune. Især for unge, som er udsatte eller ikke-uddannelsesparate kan fritidsjob gøre en stor forskel i forhold til at motivere og ruste dem til at gennemføre ungdoms-uddannelse og videregående uddannelser. Projektets fritidsjob-ambassadører spiller en central rolle for at bygge bro mellem de unge og virksomhederne.

Projektets første fritidsambassadør var Hanne Skov. Hun er ansat på Nymark-skolen, der er Svendborg Kommunes største ungeskole med 650 elever i 7.-10. klasse. Skolen ligger i et udsat bolig-område, der tidligere var på ghettolisten, og eleverne har 24 forskellige modersmål. Hanne Skov arbejder med unge, der har brug for et ekstra skub, eller måske er på vej ud i noget, de ikke helt kan bunde i. Oprindeligt er hun lærer, og har tidligere været UU-vejleder på Nymarkskolen, inden hun blev fritidsjob-ambassadør.

Med til jobbet som fritidsjob-ambassadør hører mange dialoger. For ambassadøren plejer sit netværk på virksomhederne, tjekker op på 'sine' unge, matcher nye unge med jobs og sørger for, at mor og far bakker op. Indsatsen er båret af relationer, det personlige og det faglige engagement, hvor ambassadøren er ildsjælen, der strik-ker det sammen. "Det er utroligt vigtigt, at man ikke laver en jobcentermodel", påpeger Hanne Skov. "Det her er meget individuelt, det er meget ubureaukratisk."

Modellen er på den måde enkel, men kræver også – fordi den er så håndholdt – den rette person i jobbet. Ambassadørerne kender området, de unge og deres familier, de kender de forskellige kulturer, de kender skolesystemet og kommunen, og de kender virksomhederne.

'Projekt Fritidsjob' bygger i høj grad på principperne om at bruge virksomhederne og styrke hjælp til selvhjælp. En af de unge,

KORT OM

Projekt Fritidsjob

- Udsatte unge i alderen 13-18 år fra Svendborg Kommune tilbydes en håndholdt indsats, som skal sikre deres adgang til fritidsjob. Målet er, at 220 unge skal indgå i projektet, og minimum 198 skal i fritidsjob og fastholde det i mindst seks måneder. Projektet gennemføres i perioden 2018-2022.
- I midtvejsevalueringen fra februar 2020 fremgik det, at alle 65 unge, der indtil da havde gennemgået indsatsen, var kommet i fritidsjob. 81 % af de unge havde haft jobbet i mindst 6 måneder. 85 % af de unge havde fået det bedre i løbet af indsatsen. I perioden 1. januar 2018 til 31. december 2020 blev der lavet ca. 178 jobmatch og der er indgået samarbejdsaftaler med 53 virksomheder.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 3,8 mio. kr. til projektet, der evalueres af LG Insight.

der har fået fritidsjob, er 16-årige Serivan Mohamad, der i dag går i 9. klasse. I vinteren 2020 fik hun et lommepengejob som 'gårdmand' i sit boligområde ved Marslevvej i Svendborg. Hver dag møder hun op på sin 1,5 timers vagt for at samle skrald og holde området pænt. Hun tror ikke, hun havde fået jobbet uden Hanne Skovs hjælpende hånd. "Hun gør min chef mere sikker på, at jeg kan det, jeg skal. Hun hjælper med, hvordan man kan få et arbejde, og hun har hjulpet med at lave en god ansøgning."

Serivan Mohamad er kurdisk syrer og kom til Danmark i 2011. Hendes to storesøstre har også fået fritidsjob via Projekt Fritidsjob. Den mellemste arbejder stadig som piccoline i en bank.

Det bedste ved jobbet er ifølge Serivan, at hun bliver mere voksen og en del af arbejdsmarkedet. "Man hører altid det dér med, at ingen udlændinge kan komme ud på arbejdsmarkedet. Man føler lidt, at man modbeviser dem, og man har et ansvar og er selvstændig." Efter folkeskolen vil hun på gymnasiet.

Ikke alle finder det lige så let som Serivan at leve op til kravene og komme videre. Det kan være kulturelt betinget, og derfor er der også meget kulturforståelse i projektet.

Dertil er der også unge, som kommer med en begyndende kriminel baggrund. Her kan projektet være en måde for de unge at komme på rette spor igen.

"Det er en læringsproces. De skal føle, at de gør noget selv. De skal få noget selvtillid, og de skal gøre det, de kan – og så lidt mere."

HANNE SKOV, FRITIDSJOB-AMBASSADØR, PROJEKT FRITIDSJOB

Motiverede unge, der møder til tiden

53 virksomheder er med i det lokale erhvervsnetværk.

Virksomhederne er ifølge Hanne Skov – der bakkes op af projektets midtvejsevaluering – glade for projektet, ikke mindst fordi ambassadøren støtter op. ”De ved, de har mig som backup. De tør tage nogle lidt anderledes typer. Det kan godt være, at dem, jeg kommer med, er lidt mere udsatte, men til gengæld får de noget andet”, lyder det. De unge går typisk ikke til sport eller andre fritidsinteresser om eftermiddagen, og de har tid til at arbejde. ”De er fleksible, de vil gerne. Og jeg har tjekket, at den unge er mødestabil, inden jeg sender dem ud.”

Tit møder virksomhederne en ung, der har lyst til at arbejde og er taknemmelig for at have fået chancen. Men arbejdspladsen skal klædes på til opgaven. For hvordan rummer man som virksomhed en udsat, der typisk er fx skoletræt, mangler netværk, opdragelse eller støtte hjemmefra? Det arbejder Hanne Skov og hendes to kolleger i landsbysamfundene uden for Svendborg by også med.

De unge har især fået arbejde i supermarkeder, og her er det vigtigt, at de kan møde til tiden og tage et ansvar på sig, før han eller hun overhovedet får lov til at være med i projektet.

En læringsproces og forældreopbakning

En del af ambassadørernes job handler om at hjælpe de unge med at skrive et cv og en målrettet ansøgning samt gøre et godt indtryk til jobinteviewet. Ambassadørerne står også klar til at vejlede, læse og redigere. ”Det er en læringsproces. De skal føle, at de gør noget selv. De skal få noget selvtillid, og de skal gøre det, de kan – og så lidt mere”, fortæller Hanne Skov.

På Marslevvej er Serivan Mohamad ikke i tvivl om, at hun har lært noget. Hun har fået et ansvar og føler sig selvstændig. Og når hun nu samler andres skrald op, er hun blevet mere bevidst om naturen og at gøre sin del for at passe på den.

”Jeg synes, det er sjovt og hyggeligt at arbejde der. Det bedste er, at der er et godt fællesskab.”

MOHAMAD AHMAD ALATA , FRITIDSJOBBER I COOP CREW

Fællesskab gør en forskel for fritidsjobbere

Landsdækkende indsats hjælper udsatte unge til at få et fritidsjob og derigennem styrke muligheden for at klare sig bedre senere i livet. Gennem undervisning og praktiske øvelser i dagligvarebutikker, udvikler de unge deres faglige, personlige og sociale kompetencer. I artiklen præsenteres to projekter fra blandt andet Vejle, Esbjerg og Mariagerfjord Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri'.

PROJEKT
'Coop Crew – Når fritid bli'r til fremtid'

I projektet Coop Crew er Ungdomsskoleforeningen og fakta gået sammen om at lave træningsforløb for udsatte unge, der gerne vil i fritidsjob og ikke selv kan finde et. Forløbet er sat sammen af seks moduler, fem i fakta og et i ungdomsskolen, hvor de unge skal igennem de samme elementer, som alle andre nye medarbejdere i kæden. Datovarer, rengøring, service, trimning, frugt og grønt. De unge får også hjælp til at lave et cv og får feedback og tilbud om pretend-jobsamtaler med ungdomsskolens medarbejder og den lokale butikschef.

Det er ikke et mål i sig selv, at man bliver ansat i fakta. Men for Mohamad Ahmad Alata var det udsigten til et job, der fik ham med. Han havde søgt fritidsjob både i Netto og i Rema1000 uden held. Da en skolelærer spurgte, om han ville være med i Coop Crew, sprang han til. Og nu, mens han går i 10. klasse, har han op til tre vagter om ugen som nøglebærer i fakta i Vejle. Inden da var han i praktik og ungarbejder.

"Jeg synes, det er sjovt og hyggeligt at arbejde der. Det bedste er, at der er et godt fællesskab", siger Mohamad.

Gør noget andet, end du plejer

I den anden ende af landet hjælper butikschef Linette Bang-Rønne også unge med at finde de rette hylder i fakta. Hun har været butikschef i Hjerting i seks år og har allerede haft tre hold af 12-14 Coop Crew-unge igennem sin butik. En af de unge er netop blevet kåret som 'Årets medarbejder' i butikken, og hun er tydeligvis imponeret over, hvor meget den unge medarbejder er vokset, siden han startede.

”Det kan være ret fint, at man anskueliggør, at der faktisk også er nogle, der går ud og arbejder i et år eller halvandet og via arbejde bliver motiveret for uddannelse.”

HANNE KIRK, PROGRAMLEDER, COOP CREW

”Jeg brænder for at udvikle på folk. Og jeg kan se den forskel, det er for de unge, når de kommer i butikken, at de bliver mødt af mig, som ikke skal hverken forlange eller kræve noget af dem, andet end at de hører efter, og at de opfører sig ordentligt”, siger Linette Bang-Rønne.

Butikschefen er heller ikke bleg for at presse de unge lidt. Én ting er, at man ikke har kasket på i fakta. Man skal også opføre sig pænt og ordentligt, tænke over sit stemmeleje og sprog og så huske at smile og være venlig.

Fritiden bliver fremtiden for mange

”Vores projekt handler om at komme ud og få de praktiske erfaringer”, fortæller programleder Hanne Kirk, der med den daglige projektledelse, planlægning af uddannelsesdage, netværksmøder, rekruttering, matchning og markedsføring kører en stærk projektstyring for at nå projektets målsætninger. Praksis foregår selvsagt lokalt, men efter en drejebog, hvor ungdomsskolerne fx inden opstart inviterer til informationsmøde for de unge og deres forældre. Så kender alle lidt til forskningen bag fritidsjob, møder butikscheferne og er med på, at et job kræver vedholdenhed og opbakning hjemmefra.

”Det kan være ret fint, at man anskueliggør, at der faktisk også er nogle, der går ud og arbejder i et år eller halvandet og via arbejde bliver motiveret for uddannelse”, siger Hanne Kirk, der også selv besøger alle fakta-butikkerne for at snakke med de unge.

Man lærer sammen

”Projektet er ikke stærkere end den lokale udførelse”, lyder det fra Hanne Kirk. Og faktas cheftrænere, de lokale ungdomsskolemedarbejdere og butikscheferne bruger sig selv og bliver rollemodeller. Mange af butikscheferne har heller ikke gået den lige vej til en uddannelse. ”De er bare virkelig dygtige, de her butikschefer. Jeg er virkelig dybt imponeret. De er sindssygt optagede af at få de unge inkluderede og rækker bare frem.”

Ungdomsskoleinspektør Lars Otte Koefoed fra Mariagerfjord Kommune er enig. ”Vi arbejder til daglig med både heltidsundervisning og specialundervisning. Målgruppen for Coop Crew-projektet er spot on vores målgruppe i forhold til vores skoledel. [De unge] får en rigtig god mulighed for at få prøvet deres talenter bistået af folk, som de er i relation til. Man skal ikke underkende betydningen af dette. Vores elever har ofte brug for tryghed i nye situationer og springer ikke bare om bord i det ukendte.”

KORT OM

Coop Crew – Når fritid bli’r til fremtid

- Ungdomsskoleforeningen og COOP sender 3.776 udsatte unge i alderen 14-18 år på gulvet i landets faktabutikker.
- Knap 30 ungdomsskoler er med i den 6-årige indsats, der forløber i 2019-2025.
- Pr. oktober 2020 var 202 unge startet i et forløb, 43 % søgte fritidsjob og kom til jobsamtale, mens 39 % af deltagerne havde fået job eller elevplads efter 2 måneder.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 27,6 mio. kr. til projektet, der evalueres af Realize.

”De føler sig som del af et hold. Der er holdånd, de er del af et fællesskab, som betyder ret meget.”

STEFFEN PLEJDRUP, PROJEKTLEDER OG LANDSKABSARKITEKT, FRAK

PROJEKT

’FRAK: Ukrudt – grønne fritidsjobs til byens rødder’

Fællesskabet spiller også en helt central rolle i FRAK’s projekt ’Ukrudt – grønne fritidsjobs til byens rødder’. Her får unge fra udsatte boligområder i København erfaring med ’grønne opgaver’ – altså alt fra at slå græs, klippe hæk og fjerne ukrudt til at anlægge spiselige haver, drifte grønne områder og bygge plantekasser. En efterspurgt del af projektet er sodavand brygget på ukrudt.

KORT OM

Ukrudt – grønne fritidsjobs til byens rødder

- Minimum 275 udsatte unge i alderen 13-17 år blev i perioden 2017-2021 tilbudt et særligt tilrettelagt fritidsjobtræningsforløb med fokus på miljø og natur med det formål at styrke adgang til ordinære fritidsjob senere i livet.
- Projektet er udviklet af Fritidsakademiet FRAK.
- Ved projektets afslutning har 289 unge været med, og der er blevet skabt 111 fritidsjob. FRAK fik 53 unge videre i ungdomsuddannelse. Projektmålet var 35.
- Projektet evalueres af Social Respons, Copenhagen Dome og Vækst Management, der blandt andet har undersøgt indsatsens samfundsøkonomiske gevinst og de producerede produkters kommercielle muligheder.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 11 mio. kr. til projektet.

Andre projekter inden for fokusområdet 'Udsatte unges fritidsjob eller iværksætteri'

Indsats for fritidsjob til udsatte unge

- Svært udsatte unge fra Aalborg Kommune blev tilbudt en håndholdt indsats, som skal sikre deres adgang til fritidsjob. Projektet blev gennemført i perioden 2017-2021.
- En intern evaluering viste, at 14 af projektets 39 unge blev rykket til mindre indgribende foranstaltninger og nu går i en almindelig folkeskoleklasse eller i specialklasse.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 1,6 mio. kr. til projektet, der er evalueret internt af kommunen.

FISKEN's Fritidsjobformidling Kulbanekvarteret

- Udsatte unge i og omkring Kulbanekvarteret i Valby i København tilbydes en håndholdt indsats, som skal sikre deres adgang til fritidsjob.
- Foreningen FISKEN formidler minimum 205 fritidsjobs i perioden 2017-2022.
- I december 2021 var 205 af 274 unge kommet i fritidsjob, og der var indgået 55 virksomheds-samarbejdsaftaler.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 3,5 mio. kr. til projektet, der evalueres af LG Insight.

Måltid, Fritid, Fremtid

- Meyers Madhus og Red Barnet tilbyder sammen med henholdsvis Aarhus og Odense Kommune et skræddersyet træningsforløb i restaurationsbranchen til svært udsatte unge med henblik på at hjælpe dem til efterfølgende at få et ordinært fritidsjob. Hver ung får en frivillig mentor tilknyttet, der skal hjælpe med ansøgning og fastholdelse i fritidsjob. Meyers Madhus og ALDI stiller som led i indsatsen praktikpladser til rådighed. Projektet gennemføres i perioden 2020-2022.
- Målet er, at minimum 70 % af de unge skal opnå et fritidsjob og få bedre trivsel.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 6 mio. kr. til projektet, der evalueres af Cabi.

Projektleder og landskabsarkitekt Steffen Plejdrup fortæller: "De starter med at komme for pengenes skyld, men de bliver her for arbejdet, men også rigtig meget for sammenholdet. Vi arbejder meget i grupper; det er vores kongstanke. Hvis man skal lære at arbejde og lære de traditioner og spilleregler, der er på en arbejdsplads, så er det rigtig godt at gøre det sammen med nogle, hvor man kan være lidt tryg, i stedet for at stå alene."

Før indsatsen hang mange af de udsatte unge på gaden. I projektet bliver de unge kollegaer og udfører et rigtigt stykke arbejde. Når de arbejder sammen og hjælper andre udsatte borgere med at pleje haver, som de fx gør i Urbanplanen, så lærer de unge og de udsatte borgere hinanden at kende – og slipper oftere fordommene og forbeholdene. Samarbejdet kan også være med til at undgå konflikter mellem unge fra forskellige boligområder.

"De føler sig som del af et hold. Der er holdånd, de er del af et fællesskab, som betyder ret meget", påpeger Steffen Plejdrup.

Bevillinger

Albertslund boligselskab **4,6 mio. kr.**
Jobplaneten Albertslund- fra fritidsjob til faglært

Boligselskabet Sjælland **13,9 mio. kr.**
- Gennemførelse af projektet 'Fra fritidsjob til faglært' 8,7 mio. kr.
- Projekt 'Jobplaneten Roskilde' 5,2 mio. kr.

Cabi **5,1 mio. kr.**
Sammen om fritidsjob

Esbjerg Kommune **7,7 mio. kr.**
Etablering af projektet 'Energi til mere'

Fonden for Entreprenørskab **3,9 mio. kr.**
Gennemførelse af projekt 'Iværksætterunge'

Foreningen Fisken **3,5 mio. kr.**
Fritidsjobformidling for unge ml. 13-24 år omkring Kulbanekvarteret

Fritidsakademiet **11 mio. kr.**
Udvikling af indsatsen 'Ukrudt – grønne fritidsjobs til byens rødder'

Fællessekretariatet boligsociale helhedsplan **3,8 mio. kr.**
Gennemførelse af fritidsjobindsats i Svendborg

Integrations Portalen **4,2 mio. kr.**
Knæk koden til fritidsjobs

Metodecentret **3,3 mio. kr.**
Gennemførelse af projektet 'Bånd og Broer'

Randers FC A/S **5,8 mio. kr.**
'Talents of Tomorrow' – et fritidsjobinitiativ i Randers

Red Barnet **6 mio. kr.**
Gennemførelse af projektet 'Måltid, Fritid, Fremtid'

SAB – Samvirkende Boligselskaber **0,1 mio. kr.**
Gennemførelse af projektet 'Unge på Bellahøj skaber forandring'

Skolen ved Sorte Hest **4,3 mio. kr.**
'Mit første job – en fritidsjobindsats til dagbehandlingsskoler'

Ungdomsskoleforeningen ung **27,6 mio. kr.**
Gennemførelse af 'faktaklassen – når fritid bli'r til fremtid'

Ålborg Kommune **1,6 mio. kr.**
Indsats for fritidsjob til udsatte unge

5

Socialt byggeri med effekt

Vi ved, at der er god grund til tage hensyn til det 'hele' menneske, når vi bygger, uanset om det er hospitaler, sundhedscentre, skoler, plejehjem eller bygninger og rum til gavn for hjemløse, anbragte børn og sårbare unge.

Fonden finansierede i 2017 sammen med Realdania en forundersøgelse om 'sociale mursten', der skulle give mere viden om, hvordan arkitektur, sociale indsatser og effektmålinger kan tænkes sammen. Undersøgelsen kan findes på Fondens hjemmeside.

Fonden har under fokusområdet 'Socialt byggeri med effekt', støttet byggeri og anlæg, der skal gavne socialt udsatte borgere, og hvor der er en klar ambition om, at arkitektur og design vil gøre en mærkbar forskel for netop den målgruppe. I alt er der støttet 9 projekter med i alt 111,5 mio. kr. Støtten er blandt andet gået til ombygning og nybygning af et forsorgshjem, specialefterskoler og værestеder, nye rammer til genoptræning af mennesker med hjerneskade, udearealer til et krisecenter og bo- og behandlingsfaciliteter til anbragte børn og familier.

Der er flere vigtige erfaringer at tage med fra de støttede projekter. Blandt andet at det er vigtigt, at der holdes fast i de socialfaglige hensyn i dialogen mellem bygherre og arkitekter.

God arkitektur skal give glade elever

Fondens principper om at bygge på den udsattes egne styrker og en helhedsorienteret indsats er en naturlig del af de indsatser, der støttes. Således arbejdes der med, at kvalitetsarkitektur, socialfaglig viden og bedre trivsel skal gå op i en højere enhed. I artiklen præsenteres to projekter fra henholdsvis Guldborgsund og Randers Kommune, som har fået støtte under fokusområdet 'Socialt byggeri med effekt'.

PROJEKT

'Nye rammer på Sofie Rifbjerg Efterskole'

I 2022 får eleverne og medarbejderne på Sofie Rifbjerg Efterskole på Falster et nyt spiseområde og en ny bevægelsessal. De nye rammer skal understøtte skolens socialpædagogiske arbejde og gøre hverdagen bedre for de unge.

"Der mangler fleksibilitet i rummene", fortæller Sofie Rifbjerg Efterskoles forstander, Malene Frank. Skolen er udfordret af, at eleverne – 94 elever med særlige læringsbehov – ikke trives så godt i de fysiske rammer. Og det har betydning for fællesskabet, elevernes læring og deres humør.

Bevægelsessalen er utidssvarende og lille. Man kan ikke se ind i salen, inden man står midt på gulvet og risikerer at få en bold i hovedet. Tilskuere er der dårlig plads til. I spisesalen sidder eleverne alt for tæt ved lange rækker af borde, og en glasvæg ud til en gang giver uro. Eleverne beskriver rummet som "uoverskueligt", "stressende" og "ikke hyggeligt".

Fleksible rammer til sårbare

Når man vil være Danmarks bedste specialskole til individuel udvikling og sætte eleven i centrum, er det et problem, hvis rummene nærmest modarbejder det pædagogiske arbejde. På Sofie Rifbjerg Efterskole går man efter en mere hjemlig atmosfære, ligesom man går efter at kunne ændre rummene efter behov, så rammerne virker positivt ind på læringen, både den faglige og den sociale.

Den nye spisesal er roligere og hyggeligere, bordopstillingerne vil kunne ændres, og fleksible skillevægge skal skabe afskærmede 'rum i rummet'. Det betyder, at eleverne kan se på uden selv at være i rampelyset. Tanken går igen i den nye bevægelsessal, der også bliver fleksibel, så man den ene dag kan spille basketball og den anden kan dyrke yoga eller holde koncerter.

Bygningerne er tegnet af CREO Arkitekter, og eleverne har selv været med i processen. Sammen med firmaet Carlberg har skolen undersøgt, hvordan både elever og personale brugte og oplevede spise- og bevægelsessalen, og hvad der manglede. "Eleverne har gået med ure, hvor vi har søvn og aktivitetsniveau. Vi har talt tallerkener – hvor mange elever har spist til hvilke måltider og hvorhenne. Vi har målt lyd og CO_2. Vi har registreret, hvor mange der har brugt gymnastiksalen og hvornår. Vi har lavet interview og workshops," fortæller Malene Frank.

Tankegangen om bedre fysiske rammer fra spisesal og gymnastiksal breder sig på skolen. Eksempelvis er der blevet sat små vinduer ind til alle undervisningslokaler, så man kan orientere sig, inden man går ind. Og de har indrettet med rolige, mørkegrønne nicher på gangarealer.

Når de nye, fysiske rammer har været i brug i to år skal der gennemføres en slutevaluering. Evalueringen skal vise, om arkitekturen rent faktisk gør en forskel. Det er derfor også et vilkår i projektet – ikke mindst fordi skolen er pioner på området – at både resultater og evalueringens design skal formidles, så projektet får værdi for flere socialt udsatte borgere andre steder i landet.

KORT OM

Sofie Rifbjerg Efterskole – nyt spiseområde og ny bevægelsessal

- Sofie Rifbjerg Efterskole er en specialefterskole, der hvert år har 94 elever med behov for støtte. Mange går på skolen i flere år. En ny spisesal og et nyt bevægelsesområde skal understøtte det pædagogiske arbejde og de sårbare unges behov.
- Målene er blandt andet, at den andel, der spiser deres aftensmad i spiseområdet, øges fra 72 % til 90 %. 90 % af eleverne skal være tilfredse med lydniveauet og opleve spisesalen som rolig. I bevægelsessalen skal aktivitetsniveauet øges, så alle er aktive min. ½ time om dagen.
- CREO-arkitekter har tegnet de nye bygninger, og Carlberg er evaluator.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 15,5 mio. kr. til projektet. Bygningerne indvies i 2022.

PROJEKT

'Renovering af Randers Krisecenters gårdhave'

I Randers Krisecenter har voldsramte kvinder og børn fået nye udearealer. Med lidt hjælp er en flisebelagt gårdhave forvandlet til et sansemættet frirum med bede, siddestubbe, fortællestol og dam- og skakbrikker i træ. Centerets brugere melder om større glæde og frihed, da de har fået et sted, hvor de kan slappe af, lege og hygge sig. Gårdhaven stimulerer og udvikler børnenes fantasi, og de leger længere tid. Den nye gårdhave har også skabt nye muligheder for fællesskab på tværs af familierne.

Evalueringen bekræfter projektets teoretiske grundlag, hvor idéen er, at udearealernes sansestimulering og bevægelse, kan fremme voldsudsatte kvinders mestring af livet og styrke børnenes læring.

KORT OM

Renovering af Randers Krisecenters gårdhave

- På Randers Krisecenter er der etableret en ny gårdhave, som inviterer til fællesskab og giver kvinder og børn et frirum og plads til leg. Krisecentret har årligt plads til 70 kvinder og 70 børn.
- Målet var, at gårdhaven skal styrke familierne ved at være et frirum og stimulere til fællesleg og fælles aktiviteter.
- Udearealerne er tegnet af Helle Nebelong og Søren Nørgaard, og blev indviet i 2017.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 1,8 mio. kr. til gårdhaven, der er evalueret af Socialt Udviklingscenter (SUS).

Andre projekter inden for fokusområdet 'Socialt byggeri med effekt'

Etablering af nyt køkken og ny spisesal på Dybbøl Efterskole

- Dybbøl Efterskole er en specialefterskole, der årligt har 85 elever med særlige udfordringer. Skolen får nyt køkken og ny spisesal samt nye fælleslokaler (i alt 400 m²), som understøtter det pædagogiske arbejde og de særlige hensyn som skolens elever fordrer.
- Målet med projektet er blandt andet, at 50 % færre bliver stressede i måltidssituationer, og at 15 % flere skal opleve måltiderne som et rart fællesskab.
- Bygningen er tegnet af ZENI arkitekter og forventes at stå færdig i 2022.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 14,9 mio. kr. til projektet, og Carlberg er evaluator.

Ombygning af Forsorgshjemmet Svenstrupgård

- Svenstrupgård huser hvert år 250-300 udsatte hjemløse midlertidigt. Med projektet indrettes 44 lejligheder med egen indgang samt køkken og bad. Projektet skal bidrage til en styrket hjemløseindsats, hvor de fysiske rammer understøtter forsorgshjemmets socialfaglige arbejde og Aalborg Kommunes Housing First strategi.
- Målet er blandt andet at halvere andelen af genindskrivninger og øge antallet af planlagte udflytninger med 15 %.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 25 mio. kr. til ombygningen.

Det nye Bagsværd Observationshjem

- Op mod 50 udsatte børn i alderen 0-10 år har årligt deres hverdag på Bagsværd Observationshjem i 3-6 måneder. Børn og familier skal møde nye rammer, hvor de fysiske rum er en integreret del af det socialfaglige arbejde med de udsatte børn og familier.
- JAJA Arkitekter er totalrådgiver på opførelsen af en ny tilbygning og en modernisering af villaen. De nye rammer forventes at stå klar i 2023.
- Målene er blandt andet, at andelen af børn og forældre, der oplever tryghed og hjemlige rammer, skal stige med 25 %, mens antallet af børn, der sover dårligt, skal falde med 45 %. Alle børn skal være kognitivt og motorisk bedre rustet efter opholdet.
- Den A.P. Møllerske Støttefond har bevilget 13,4 mio. kr. til projektet, der evalueres af Carlberg.

Bevillinger

Den selvejende institution Egedal **5,1 mio. kr.**
At bo i Ro: Helende arkitektur for psykisk udfordrede anbragte unge

Dybbøl Efterskole **14,9 mio. kr.**
Etablering af nyt køkken og ny spisesal på efterskolen

Forsorgshjemmet Svenstrupgård **25 mio. kr.**
Ombygning af forsorgshjemmet Svenstrupgård

Kirkens Korshær **24,7 mio. kr.**
Etablering og ombygning af værestеder i Esbjerg, Holbæk og Nykøbing Falster med fokus på effekt

Livsværk – Bagsværd Observationshjem **13,4 mio. kr.**
Projektet 'Døgnbehandling af udsatte småbørn og familier – måling af fysiske rammers effekt'

Randers Krisecenter **1,8 mio. kr.**
Renovering af Randers Krisecenters gårdhave og udvikling af udvendigt aktivitetsrum

Region Midtjylland **9,6 mio kr.**
Opførelse af den specialdesignede døgnenhed 'Neurorehabilitering Midt'

Sofie Rifbjerg Efterskole **15,5 mio. kr.**
Etablering af nyt spiseområde og ny bevægelsessal

Troldkærskolen **1,6 mio. kr.**
Karme, Kokke og Kram i Køkkenet

Fondens fokus inden for området Socialt udsatte borgere og frivillighed

Den A.P. Møllerske Støttefond har siden 1983 støttet indsatser inden for det sociale område bredt og lægger vægt på, at indsatser støtter den enkelte borger gennem hjælp til selvhjælp.

Fondens fokus er bl.a. på livsmestring, uddannelse og beskæftigelse for udsatte borgere, samt at bryde negativ social arv hos børn og unge. Der er inden for den ramme fokus på forebyggende indsatser for borgere på kanten af udsathed, unge der tabes af uddannelsessystemet, samt indsatser der skal fremme frivilligt arbejde.

Mange gode projekter gror nedefra. Fondens udgangspunkt i forhold til projekter på det sociale område er, at de mennesker og organisationer, der til daglig arbejder med socialt udsatte borgere, er de bedste til at vurdere, hvor der er behov for en forstærket indsats, og hvilken indsats der er behov for.

Med afsæt i stifters vilje og den A.P. Møllerske virksomhedsånd prioriterer Fonden projekter, der støtter den enkelte, så vedkommende kan leve et selvstændigt liv båret af dygtighed, arbejdsomhed og initiativ.

© DEN A.P. MØLLERSKE STØTTEFOND

Design: Essensen
Foto: Unsplash, Istock, Pexels
Artikler: Artiklerne er udarbejdet eksternt i perioden 2020-2021